

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 20.5.2020
COM(2020) 380 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

Στρατηγική της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030

Επαναφορά της φύσης στη ζωή μας

1. ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑ — Η ΑΝΑΓΚΗ ΓΙΑ ΕΠΕΙΓΟΥΣΑ ΔΡΑΣΗ

Η βιοποικιλότητα είναι η εξαιρετική ποικιλία της ζωής στη Γη: από τα μεγάλα τροπικά δάση του πλανήτη μέχρι τα μικρά πάρκα και τους κήπους, και από τη γαλάζια φάλαινα μέχρι τους μικροσκοπικούς μύκητες. Εμείς οι άνθρωποι είμαστε μέρος αυτού του ιστού ζωής και εξαρτιόμαστε πλήρως από αυτό: μας δίνει την τροφή που τρώμε, φιλτράρει το νερό που πίνουμε και παρέχει τον αέρα που αναπνέουμε. Η φύση είναι εξίσου σημαντική για την πνευματική και τη σωματική μας ευεξία, καθώς επίσης και για την ικανότητα της κοινωνίας μας να αντεπεξέρχεται στις παγκόσμιες αλλαγές, τις απειλές κατά της υγείας και τις καταστροφές. **Χρειαζόμαστε τη φύση στη ζωή μας.**

Δίνοντας στη φύση τον χώρο που χρειάζεται, θα έχουμε υγιείς και ανθεκτικές κοινωνίες. Η πρόσφατη πανδημία COVID-19 καθιστά ακόμα πιο επείγουσα την ανάγκη προστασίας και αποκατάστασης της φύσης. Η πανδημία αυξάνει την ευαισθητοποίηση όσον αφορά τη σχέση μεταξύ της υγείας των ανθρώπων και της υγείας των οικοσυστημάτων. Καταδεικνύει την ανάγκη για βιώσιμες αλυσίδες εφοδιασμού και πρότυπα κατανάλωσης που δεν υπερβαίνουν τα όρια του πλανήτη. Αυτό αντικατοπτρίζει το γεγονός ότι ο κίνδυνος εμφάνισης και εξάπλωσης λοιμωδών νόσων αυξάνεται καθώς η φύση καταστρέφεται¹. Η προστασία και η αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και η εύρυθμη λειτουργία των οικοσυστημάτων είναι, επομένως, καίριας σημασίας για την **ενίσχυση της ανθεκτικότητάς μας και την πρόληψη της εμφάνισης και της εξάπλωσης μελλοντικών νόσων.**

Η επένδυση στην προστασία και την αποκατάσταση της φύσης θα είναι επίσης ζωτικής σημασίας για την οικονομική ανάκαμψη της Ευρώπης από την κρίση COVID-19. Κατά την επανεκκίνηση της οικονομίας, είναι ζωτικής σημασίας να αποφευχθούν η οπισθοχώρηση και η εμμονή μας σε καταστροφικές παλιές συνήθειες. Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία —η στρατηγική της ΕΕ για την ανάπτυξη— θα είναι η πυξίδα για την ανάκαμψή μας, διασφαλίζοντας ότι η οικονομία εξυπηρετεί τους πολίτες και την κοινωνία και επιστρέφει στη φύση περισσότερα από όσα λαμβάνει. Το **επιχείρημα της επιχειρηματικής δραστηριότητας για τη βιοποικιλότητα** είναι επιτακτικό. Η βιομηχανία και οι επιχειρήσεις βασίζονται στα γονίδια, τα είδη και τις υπηρεσίες του οικοσυστήματος ως κρίσιμης σημασίας εισροές για την παραγωγή, ιδίως για τα φάρμακα. Περισσότερο από το ήμισυ του παγκόσμιου ΑΕΠ εξαρτάται από τη φύση και τις υπηρεσίες που παρέχει, με τρεις βασικούς οικονομικούς τομείς —τις κατασκευές, τη γεωργία, και τα τρόφιμα και τα ποτά— να εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από αυτήν².

Η διατήρηση της βιοποικιλότητας έχει δυνητικά άμεσα οικονομικά οφέλη για πολλούς τομείς της οικονομίας. Για παράδειγμα, η διατήρηση των θαλάσσιων αποθεμάτων θα μπορούσε να αυξήσει τα ετήσια κέρδη του κλάδου παραγωγής θαλασσινών κατά περισσότερο από 49 δισ. EUR, ενώ η προστασία των παράκτιων υγροτόπων θα μπορούσε να εξοικονομεί για τον ασφαλιστικό κλάδο περίπου 50 δισ. EUR ετησίως μέσω της μείωσης των απωλειών από ζημιές που προκαλούνται από πλημμύρες³. Η

¹ Διακυβερνητική πλατφόρμα επιστήμης-πολιτικής για τη βιοποικιλότητα και τις οικοσυστημικές υπηρεσίες (IPBES) (2019), [Summary for policymakers of the global assessment report on biodiversity and ecosystem services of the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services](#), σ. 12-13, A.2.

² Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ (2020), [Nature Risk Rising: Why the Crisis Engulfing Nature Matters for Business and the Economy](#).

³ Barbier et al. (2018), [How to pay for saving biodiversity](#).

συνολική αναλογία οφέλους/κόστους ενός αποτελεσματικού παγκόσμιου προγράμματος για τη διατήρηση της εναπομένουσας άγριας φύσης παγκοσμίως εκτιμάται ότι θα είναι τουλάχιστον 100 προς 1⁴. Οι επενδύσεις σε φυσικό κεφάλαιο, συμπεριλαμβανομένων της αποκατάστασης των πλούσιων σε άνθρακα οικοτόπων και της φιλικής προς το κλίμα γεωργίας, αναγνωρίζονται ως μία από τις πέντε σημαντικότερες πολιτικές δημοσιονομικής ανάκαμψης, οι οποίες προσφέρουν υψηλούς οικονομικούς πολλαπλασιαστές και έχουν θετικό αντίκτυπο στο κλίμα⁵. Θα είναι σημαντικό για την ΕΕ να αξιοποιήσει το δυναμικό αυτό, ώστε να διασφαλίσει την ευημερία, τη βιωσιμότητα και την ανθεκτικότητα στην ανάκαμψη.

Η βιοποικιλότητα είναι επίσης ζωτικής σημασίας για τη διαφύλαξη της **ενωσιακής και της παγκόσμιας επισιτιστικής ασφάλειας**. Η απώλεια της βιοποικιλότητας απειλεί τα επισιτιστικά μας συστήματα⁶, θέτοντας σε κίνδυνο την επισιτιστική ασφάλεια και τη διατροφή μας. Η βιοποικιλότητα στηρίζει επίσης την υγιεινή και θρεπτική διατροφή και βελτιώνει τους αγροτικούς βιοτικούς πόρους και την παραγωγικότητα της γεωργίας⁷. Για παράδειγμα, περισσότερο από το 75 % των παγκόσμιων ειδών καλλιεργειών τροφίμων εξαρτώνται από την επικονίαση των ζώων⁸.

Παρά την επείγουσα αυτή ηθική, οικονομική και περιβαλλοντική επιταγή, **η φύση βρίσκεται σε κατάσταση κρίσης**. Οι πέντε κύριες άμεσες αιτίες της απώλειας της βιοποικιλότητας⁹ —αλλαγές στη χρήση της γης και της θάλασσας, υπερεκμετάλλευση, κλιματική αλλαγή, ρύπανση και χωροκατακτητικά ξένα είδη— προκαλούν ταχεία εξαφάνιση της φύσης. Βλέπουμε τις αλλαγές στην καθημερινή μας ζωή: τσιμεντόλιθοι ανορθώνονται σε χώρους πρασίνου, η άγρια φύση εξαφανίζεται μπροστά από τα μάτια μας και περισσότερα είδη κινδυνεύουν με εξαφάνιση από ό,τι σε οποιαδήποτε χρονική στιγμή της ανθρώπινης ιστορίας. Τις τελευταίες τέσσερις δεκαετίες, οι παγκόσμιοι πληθυσμοί άγριας πανίδας μειώθηκαν κατά 60 % λόγω των ανθρώπινων δραστηριοτήτων¹⁰. Και σχεδόν τα τρία τέταρτα της επιφάνειας της Γης έχουν αλλοιωθεί¹¹, συμπιέζοντας τη φύση σε μια όλο και μικρότερη γωνιά του πλανήτη.

Η κρίση στη βιοποικιλότητα και η κρίση στον τομέα του κλίματος είναι αλληλένδετες. Η κλιματική αλλαγή επιταχύνει την καταστροφή του φυσικού κόσμου μέσω της ξηρασίας, των πλημμυρών και των δασικών πυρκαγιών, ενώ η απώλεια και η μη βιώσιμη χρήση της φύσης αποτελούν με τη σειρά τους βασικές αιτίες της κλιματικής αλλαγής. Όμως, όπως και οι κρίσεις, έτσι και οι λύσεις τους είναι αλληλένδετες. **Η φύση είναι ζωτικής σημασίας σύμμαχος στην καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής**¹². Η φύση ρυθμίζει το κλίμα· λύσεις που βασίζονται στη φύση¹³, όπως η προστασία και αποκατάσταση των υγροτόπων, των τυρφώνων και των παράκτιων οικοσυστημάτων, ή η βιώσιμη διαχείριση θαλάσσιων περιοχών, δασών, λειμώνων και γεωργικών εδαφών, θα είναι ουσιαστικής

⁴ Balmford et al. (2002) [Economic reasons for conserving wild nature](#).

⁵ Hepburn et al. (2020) [Will COVID-19 fiscal recovery packages accelerate or retard progress on climate change?](#), Smith School Working Paper 20-02.

⁶ Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ (2020), [The Global Risks Report 2020](#).

⁷ Οργανισμός Τροφίμων και Γεωργίας (2019), [State of the World's Biodiversity for Food and Agriculture](#).

⁸ IPBES (2019), [Summary for policymakers](#), σ. 3, A1.

⁹ IPBES (2019), [Summary for policymakers](#), σ. 17-19, B.10-B.14· Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος (2019), [Το Ευρωπαϊκό περιβάλλον — κατάσταση και προοπτικές για το 2020](#).

¹⁰ Παγκόσμιο Ταμείο για τη Φύση (2018), [Living Planet Report - 2018: Aiming Higher](#).

¹¹ IPBES (2019), [Summary for policymakers](#), σ. 4, A4.

¹² Ο.π.

¹³ <https://ec.europa.eu/research/environment/index.cfm?pg=nbs>

σημασίας για τη μείωση των εκπομπών και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή. Η δένδροφύτευση και η ανάπτυξη πράσινων υποδομών θα μας βοηθήσουν να μειώσουμε τη θερμοκρασία στις αστικές περιοχές και να μετριάσουμε τον αντίκτυπο των φυσικών καταστροφών.

Η απώλεια της βιοποικιλότητας και η κατάρρευση των οικοσυστημάτων συγκαταλέγονται στις μεγαλύτερες απειλές που θα αντιμετωπίσει η ανθρωπότητα την επόμενη δεκαετία¹⁴. Απειλούν επίσης τα θεμέλια της οικονομίας μας, καθώς το **κόστος της αδράνειας** είναι υψηλό και αναμένεται να αυξηθεί¹⁵. Από το 1997 έως το 2011, χάνονταν παγκοσμίως περίπου 3,5-18,5 τρισ. EUR ετησίως σε οικοσυστημικές υπηρεσίες λόγω της μεταβολής της εδαφοκάλυψης, ενώ εκτιμάται ότι ετησίως χάνονται 5,5-10,5 τρισ. EUR λόγω της υποβάθμισης του εδάφους. Ειδικότερα, η απώλεια της βιοποικιλότητας έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση της απόδοσης των καλλιεργειών και των αλιευμάτων, την αύξηση των οικονομικών απωλειών από τις πλημμύρες και άλλες καταστροφές, καθώς και την απώλεια δυνητικών νέων πηγών φαρμάκων¹⁶.

Η ΕΕ είναι έτοιμη να επιδείξει φιλοδοξία για την αναστροφή της απώλειας της βιοποικιλότητας, να πρωτοστατήσει με το παράδειγμα και με τη δράση της, και να συμβάλει στη συμφωνία και την υιοθέτηση ενός μετασχηματιστικού παγκόσμιου πλαισίου με ορίζοντα μετά το 2020 κατά τη 15η διάσκεψη των μερών της σύμβασης για τη βιολογική ποικιλότητα. Αυτό θα πρέπει να βασιστεί στην πρωταρχική φιλοδοξία να διασφαλιστεί **η αποκατάσταση, η ανθεκτικότητα και η επαρκής προστασία όλων των παγκόσμιων οικοσυστημάτων έως το 2050**. Ο κόσμος θα πρέπει να δεσμευτεί στην αρχή του «καθαρού κέρδους», προκειμένου να επιστρέφει στη φύση περισσότερα από όσα λαμβάνει. Σε αυτό το πλαίσιο, ο κόσμος θα πρέπει να δεσμευτεί να μην προκαλεί τον αφανισμό ειδών, τουλάχιστον όταν αυτό θα μπορούσε να αποφευχθεί.

Η παρούσα στρατηγική καθορίζει τον τρόπο με τον οποίο η Ευρώπη μπορεί να συμβάλει στην επίτευξη αυτού του στόχου. Ως ορόσημο, στόχος της είναι να διασφαλίσει ότι η **βιοποικιλότητα της Ευρώπης θα βρίσκεται σε πορεία ανάκαμψης έως το 2030** προς όφελος των ανθρώπων, του πλανήτη, του κλίματος και της οικονομίας μας, σύμφωνα με το θεματολόγιο για τη βιώσιμη ανάπτυξη με ορίζοντα το 2030 και με τους στόχους της συμφωνίας του Παρισιού για την κλιματική αλλαγή. Αντιμετωπίζει τις πέντε κύριες αιτίες της απώλειας της βιοποικιλότητας, καθορίζει ένα ενισχυμένο πλαίσιο διακυβέρνησης για την κάλυψη των υπολειπόμενων κενών, διασφαλίζει την πλήρη εφαρμογή της νομοθεσίας της ΕΕ και συγκεντρώνει όλες τις υφιστάμενες προσπάθειες. Η στρατηγική αυτή παρέχει κίνητρα και χαρακτηρίζεται από ευρηματικό πνεύμα δράσης. Αντικατοπτρίζει το γεγονός ότι η **προστασία και η αποκατάσταση της φύσης θα χρειαστούν κάτι περισσότερο από απλές κανονιστικές ρυθμίσεις**. Θα απαιτήσουν δράση από τους πολίτες, τις επιχειρήσεις, τους κοινωνικούς εταίρους και την κοινότητα έρευνας και γνώσης, καθώς και ισχυρές εταιρικές σχέσεις μεταξύ του τοπικού, του περιφερειακού, του εθνικού και του ευρωπαϊκού επιπέδου. Η παρούσα στρατηγική ευθυγραμμίζεται με τις φιλοδοξίες και τη δέσμευση που καθορίζονται στις πολιτικές κατευθυντήριες γραμμές της προέδρου von der Leyen και στην Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία.

¹⁴ Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ (2020), [The Global Risks Report 2020](#).

¹⁵ Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) (2019), [Biodiversity: Finance and the Economic and Business Case for Action](#).

¹⁶ Ο.π.

Η παρούσα στρατηγική, η οποία εγκρίθηκε εν μέσω της πανδημίας COVID-19, θα αποτελέσει επίσης κεντρικό στοιχείο του σχεδίου ανάκαμψης της ΕΕ. Θα είναι ζωτικής σημασίας να προληφθεί και να αναπτυχθεί η ανθεκτικότητα σε μελλοντικές επιδημικές εξάρσεις ζωνοδίων και να δοθούν άμεσες επιχειρηματικές και επενδυτικές ευκαιρίες για την αποκατάσταση της οικονομίας της ΕΕ.

Όλες οι νέες πρωτοβουλίες και οι προτάσεις θα υποστηρίζονται από τα μέσα της Επιτροπής για τη βελτίωση της νομοθεσίας. Οι εκτιμήσεις επιπτώσεων, βασιζόμενες σε δημόσιες διαβουλεύσεις και στον προσδιορισμό των περιβαλλοντικών, κοινωνικών και οικονομικών επιπτώσεων, θα συμβάλουν στο να εξασφαλιστεί ότι όλες οι πρωτοβουλίες επιτυγχάνουν τους στόχους τους με τον πιο αποτελεσματικό και λιγότερο επαχθή τρόπο και τηρούν τον πράσινο όρκο του «μη βλάπτειν».

2. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΦΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΈΝΩΣΗ

Η ΕΕ διαθέτει νομικά πλαίσια, στρατηγικές και σχέδια δράσης για την προστασία της φύσης και την αποκατάσταση οικοτόπων και ειδών. Ωστόσο, η προστασία είναι ελλιπής, η αποκατάσταση είναι μικρής κλίμακας, ενώ η εφαρμογή και η επιβολή της νομοθεσίας είναι ανεπαρκείς¹⁷.

Πρέπει να εντείνουμε την προστασία και την αποκατάσταση της φύσης, προκειμένου η βιοποικιλότητα να τεθεί στην πορεία προς την ανάκαμψη έως το 2030. Αυτό θα πρέπει να γίνει με τη βελτίωση και τη **διεύρυνση του δικτύου προστατευόμενων περιοχών** και με την ανάπτυξη ενός φιλόδοξου **σχεδίου αποκατάστασης της φύσης της ΕΕ**.

2.1. Ένα συνεκτικό δίκτυο προστατευόμενων περιοχών

Η βιοποικιλότητα έχει καλύτερες επιδόσεις στις προστατευόμενες περιοχές. Ωστόσο, το υφιστάμενο δίκτυο νομικά προστατευόμενων περιοχών, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που βρίσκονται υπό καθεστώς αυστηρής προστασίας, δεν είναι επαρκώς ευρύ για την προστασία της βιοποικιλότητας. Τα στοιχεία δείχνουν ότι οι στόχοι που καθορίζονται στο πλαίσιο της σύμβασης για τη βιολογική ποικιλότητα δεν επαρκούν για την επαρκή προστασία και αποκατάσταση της φύσης¹⁸. Απαιτούνται παγκόσμιες προσπάθειες, ενώ και η ίδια η ΕΕ πρέπει να κάνει περισσότερα και καλύτερα για τη φύση και να οικοδομήσει ένα πραγματικά **συνεκτικό διευρωπαϊκό δίκτυο για τη φύση**.

Η διεύρυνση των προστατευόμενων περιοχών αποτελεί επίσης οικονομική επιταγή. Μελέτες για τα θαλάσσια συστήματα εκτιμούν ότι κάθε ευρώ που επενδύεται σε θαλάσσιες προστατευόμενες περιοχές θα αποφέρει απόδοση τουλάχιστον 3 EUR¹⁹. Ομοίως, από τον έλεγχο καταλληλότητας της νομοθεσίας για τη φύση²⁰ προέκυψε ότι τα οφέλη του δικτύου Natura 2000 εκτιμώνται σε 200-300 δισ. EUR ετησίως. Οι

¹⁷ [Ενδιάμεση επανεξέταση της στρατηγικής της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα έως το 2020](#) [COM(2015) 478 και SWD(2015) 187]· [Έλεγχος καταλληλότητας της νομοθεσίας της ΕΕ για τη φύση \(οδηγίες για τα πτηνά και τους οικοτόπους\)](#) [SWD(2016) 472]· [Έλεγχος καταλληλότητας της νομοθεσίας της ΕΕ για τα ύδατα](#) [SWD(2019) 439].

¹⁸ Οι γενικοί [στόχοι του Aichi για τη βιοποικιλότητα](#) είναι ότι οι προστατευόμενες περιοχές θα πρέπει να καλύπτουν ποσοστό 17 % στην ξηρά και 10 % στη θάλασσα, ενώ τα αριθμητικά στοιχεία επιστημονικών μελετών κυμαίνονται από 30 % έως 70 %. Βλ. π.χ. [IPBES 2019](#).

¹⁹ Brander et al. (2015), [The benefits to people of expanding Marine Protected Areas](#).

²⁰ [Fitness Check of the EU Nature Legislation](#) (Έλεγχος καταλληλότητας της νομοθεσίας της ΕΕ για τη φύση) [SWD(2016) 472].

επενδυτικές ανάγκες του δικτύου αναμένεται να στηρίζουν έως και 500 000 πρόσθετες θέσεις εργασίας²¹.

Για το καλό του περιβάλλοντός μας και της οικονομίας μας και για τη στήριξη της ανάκαμψης της ΕΕ από την κρίση της COVID-19, πρέπει να προστατεύσουμε περισσότερο τη φύση. Σε αυτό το πνεύμα, **τουλάχιστον το 30 % των χερσαίων και το 30 % των θαλάσσιων εκτάσεων θα πρέπει να προστατεύονται στην ΕΕ**. Αυτό συνιστά ελάχιστο επιπλέον ποσοστό 4 % για τις χερσαίες εκτάσεις και 19 % για τις θαλάσσιες περιοχές σε σύγκριση με σήμερα²². Ο στόχος ευθυγραμμίζεται πλήρως με τα προτεινόμενα²³ στο πλαίσιο του παγκόσμιου πλαισίου για τη βιοποικιλότητα μετά το 2020 (βλ. τμήμα 4).

Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση σε τομείς πολύ υψηλής αξίας ή δυναμικού βιοποικιλότητας. Αυτοί είναι οι πλέον ευάλωτοι στην κλιματική αλλαγή και θα πρέπει να τυγχάνουν ειδικής φροντίδας υπό μορφή αυστηρής προστασίας²⁴. Σήμερα, μόνο το 3 % των χερσαίων εκτάσεων και λιγότερο από το 1 % των θαλάσσιων περιοχών προστατεύονται αυστηρά στην ΕΕ. Πρέπει να βελτιώσουμε τις προσπάθειές μας για την προστασία αυτών των περιοχών. Σε αυτό το πνεύμα, τουλάχιστον το ένα τρίτο των προστατευόμενων περιοχών —που αντιπροσωπεύουν **το 10 % της ξηράς της ΕΕ και το 10 % της θάλασσας της ΕΕ**— **θα πρέπει να προστατεύονται αυστηρά**. Αυτό συνάδει επίσης με την προτεινόμενη παγκόσμια φιλοδοξία.

Στο πλαίσιο αυτής της επικέντρωσης στην αυστηρή προστασία, θα είναι ζωτικής σημασίας να οριστούν, να χαρτογραφηθούν, να παρακολουθούνται και να **προστατεύονται αυστηρά όλα τα εναπομείναντα πρωτογενή και παλαιά δάση της ΕΕ**²⁵. Θα είναι επίσης σημαντικό να προωθηθεί ο στόχος αυτός σε παγκόσμιο επίπεδο και να διασφαλιστεί ότι οι δράσεις της ΕΕ δεν οδηγούν σε αποψίλωση των δασών σε άλλες περιοχές του κόσμου. Τα πρωτογενή και παλαιά δάση είναι τα πλουσιότερα δασικά οικοσυστήματα, που απομακρύνουν τον άνθρακα από την ατμόσφαιρα, ενώ αποθηκεύουν σημαντικά αποθέματα άνθρακα. Θα πρέπει επίσης να προστατεύονται αυστηρά σημαντικές περιοχές άλλων πλούσιων σε άνθρακα οικοσυστημάτων, όπως είναι οι τυρφώνες, οι λειμώνες, οι υγρότοποι, η μαγκρόβια βλάστηση και οι υποθαλάσσιοι λειμώνες, λαμβανομένων υπόψη των προβλεπόμενων μετατοπίσεων σε ζώνες βλάστησης.

²¹ Member States' Prioritised Action Frameworks 2020· Mutafoğlu et al. (2017), [Natura 2000 and Jobs: Scoping Study](#).

²² Τελευταίες στατιστικές για την ΕΕ-27 ([ευρωπαϊκή βάση δεδομένων των εθνικά προσδιορισμένων προστατευόμενων περιοχών](#)) έκδοση 2019, και [σύνολο δεδομένων του Natura 2000 «τέλη 2018»](#). Σήμερα, το 26 % της χερσαίας έκτασης της ΕΕ προστατεύεται ήδη, με το 18 % να αποτελεί μέρος του Natura 2000 και το 8 % να ανήκει σε εθνικά συστήματα. Από τις θάλασσες της ΕΕ, το 11 % προστατεύονται, με ποσοστό 8 % να ανήκουν στο δίκτυο Natura 2000 και 3 % να τελούν υπό πρόσθετη εθνική προστασία. Σημειώνεται το εξής: τα έργα υπεράκτιας αιολικής ενέργειας θα είναι εφικτά εάν συμμορφώνονται με τη σχετική νομοθεσία για την προστασία του περιβάλλοντος και της φύσης.

²³ Πρώτο προσχέδιο του παγκόσμιου πλαισίου για τη βιοποικιλότητα μετά το 2020 (CBD/WG2020/2/3), διαθέσιμο στη διεύθυνση <https://www.cbd.int/conferences/post2020/wg2020-02/documents>.

²⁴ Η αυστηρή προστασία δεν σημαίνει κατ' ανάγκη ότι η περιοχή δεν είναι προσβάσιμη στον άνθρωπο, αλλά ότι αφήνει τις φυσικές διεργασίες ουσιαστικά αδιατάρακτες με τον σεβασμό των οικολογικών απαιτήσεων των περιοχών.

²⁵ <https://www.cbd.int/forest/definitions.shtml>

Τα κράτη μέλη θα είναι υπεύθυνα για τον ορισμό των πρόσθετων προστατευόμενων και αυστηρά προστατευόμενων περιοχών²⁶. Οι χαρακτηρισμοί θα πρέπει είτε να συμβάλλουν στην ολοκλήρωση του δικτύου Natura 2000 είτε να γίνονται στο πλαίσιο εθνικών συστημάτων προστασίας. Όλες οι προστατευόμενες περιοχές θα πρέπει να έχουν σαφώς καθορισμένους στόχους και μέτρα διατήρησης. Η Επιτροπή, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη και τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Περιβάλλοντος, θα υποβάλει το 2020 κριτήρια και καθοδήγηση για τον προσδιορισμό και τον καθορισμό πρόσθετων περιοχών, συμπεριλαμβανομένου ορισμού της αυστηρής προστασίας, καθώς και για τον κατάλληλο σχεδιασμό διαχείρισης. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή θα αναφέρει τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων ο οικολογικός προσανατολισμός των πόλεων, καθώς και άλλα αποτελεσματικά μέτρα διατήρησης με βάση την περιοχή.

Οι στόχοι αφορούν την ΕΕ συνολικά και θα μπορούσαν να κατανεμηθούν είτε σύμφωνα με τις βιογεωγραφικές περιοχές και τις θαλάσσιες λεκάνες της ΕΕ είτε σε πιο τοπικό επίπεδο. **Κάθε κράτος μέλος θα πρέπει να καταβάλει το μερίδιο της προσπάθειας που του αναλογεί** βάσει αντικειμενικών οικολογικών κριτηρίων, αναγνωρίζοντας ότι κάθε χώρα διαθέτει διαφορετική ποσότητα και ποιότητα βιοποικιλότητας. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην προστασία και αποκατάσταση των τροπικών και υποτροπικών θαλάσσιων και χερσαίων οικοσυστημάτων στις εξόχως απόκεντρες περιοχές της ΕΕ, δεδομένης της εξαιρετικά υψηλής αξίας τους για τη βιοποικιλότητα.

Επιπλέον, προκειμένου να υπάρχει ένα πραγματικά συνεκτικό και ανθεκτικό διευρωπαϊκό δίκτυο για τη φύση, θα είναι σημαντικό να δημιουργηθούν **οικολογικοί διάδρομοι** για την πρόληψη της γενετικής απομόνωσης, τη διευκόλυνση της μετανάστευσης των ειδών και τη διατήρηση και ενίσχυση υγιών οικοσυστημάτων. Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να προωθηθούν και να υποστηριχθούν επενδύσεις σε πράσινες και γαλάζιες υποδομές²⁷, καθώς και η διασυννοριακή συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών, μεταξύ άλλων μέσω της ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας.

Η Επιτροπή θα επιδιώξει συμφωνία όσον αφορά τα κριτήρια και την καθοδήγηση για πρόσθετους χαρακτηρισμούς με τα κράτη μέλη έως το τέλος του 2021. Τα κράτη μέλη θα έχουν στη συνέχεια περιθώριο έως το τέλος του 2023 να επιδείξουν σημαντική πρόοδο όσον αφορά τη νομική κατοχύρωση νέων προστατευόμενων περιοχών και την ενσωμάτωση οικολογικών διαδρόμων. Σε αυτή τη βάση, η Επιτροπή θα αξιολογήσει έως το 2024 κατά πόσον η ΕΕ βρίσκεται σε καλό δρόμο για την επίτευξη των στόχων της για το 2030 ή αν χρειάζονται ισχυρότερες δράσεις, συμπεριλαμβανομένης της νομοθεσίας της ΕΕ.

Τέλος, οι **υπερπόντιες χώρες και τα εδάφη της ΕΕ** φιλοξενούν επίσης σημαντικά κέντρα βιοποικιλότητας, τα οποία δεν διέπονται από τους περιβαλλοντικούς κανόνες της ΕΕ. Η Επιτροπή ενθαρρύνει τα οικεία κράτη μέλη να εξετάσουν το ενδεχόμενο προώθησης ίσων ή ισοδύναμων κανόνων στις εν λόγω χώρες και τα εδάφη.

²⁶ Οι πρόσθετοι χαρακτηρισμοί Natura 2000 θα υλοποιηθούν με στήριξη από κονδύλια της ΕΕ και με την επιβολή της νομοθεσίας, κατά περίπτωση.

²⁷ [Guidance on a strategic framework for further supporting the deployment of EU-level green and blue infrastructure](#) (Καθοδήγηση της ΕΕ σχετικά με ένα στρατηγικό πλαίσιο για την περαιτέρω στήριξη της ανάπτυξης πράσινης και γαλάζιας υποδομής σε επίπεδο ΕΕ) [SWD(2019) 193].

Προστασία της φύσης: βασικές δεσμεύσεις έως το 2030

1. Νόμιμη προστασία τουλάχιστον του 30 % της χερσαίας έκτασης της ΕΕ και του 30 % της θαλάσσιας περιοχής της ΕΕ και ενσωμάτωση οικολογικών διαδρόμων, στο πλαίσιο ενός πραγματικού διευρωπαϊκού δικτύου για τη φύση.
2. Αυστηρή προστασία τουλάχιστον του ενός τρίτου των προστατευόμενων περιοχών της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων όλων των εναπομεινάντων πρωτογενών και παλαιών δασών της ΕΕ.
3. Αποτελεσματική διαχείριση όλων των προστατευόμενων περιοχών, με τον καθορισμό σαφών στόχων και μέτρων διατήρησης και την κατάλληλη παρακολούθησή τους.

2.2. Σχέδιο αποκατάστασης της φύσης της ΕΕ: αποκατάσταση των οικοσυστημάτων στην ξηρά και τη θάλασσα

Η προστασία της φύσης που διαθέτουμε δεν θα είναι αρκετή για να επαναφέρουμε τη φύση στη ζωή μας. Για την αναστροφή της απώλειας της βιοποικιλότητας, ο κόσμος πρέπει να είναι πιο φιλόδοξος ως προς την αποκατάσταση της φύσης. Με ένα **νέο σχέδιο αποκατάστασης της φύσης της ΕΕ**, η Ευρώπη θα αναλάβει ηγετικό ρόλο.

Το σχέδιο θα συμβάλει στη βελτίωση της κατάστασης των υφιστάμενων και των νέων προστατευόμενων περιοχών και θα επαναφέρει την ποικιλομορφία και την ανθεκτικότητα της φύσης σε όλα τα τοπία και τα οικοσυστήματα. Αυτό σημαίνει μείωση των πιέσεων που ασκούνται στους οικοτόπους και στα είδη και διασφάλιση ότι όλες οι χρήσεις των οικοσυστημάτων είναι βιώσιμες. Σημαίνει επίσης υποστήριξη της ανάκαμψης της φύσης, περιορισμό της σφράγισης του εδάφους και της άτακτης αστικής εξάπλωσης, καθώς και αντιμετώπιση της ρύπανσης και των χωροκατακτητικών ξένων ειδών. Το σχέδιο θα δημιουργήσει θέσεις εργασίας, θα συνδυάσει αρμονικά τις οικονομικές δραστηριότητες με την ανάπτυξη της φύσης και θα συμβάλει στη διασφάλιση της μακροπρόθεσμης παραγωγικότητας και αξίας του φυσικού μας κεφαλαίου.

2.2.1. Ενίσχυση του νομικού πλαισίου της ΕΕ για την αποκατάσταση της φύσης

Η αποκατάσταση της φύσης απαιτείται ήδη εν μέρει από τα κράτη μέλη στην υφιστάμενη νομοθεσία της ΕΕ²⁸. Ωστόσο, **σημαντικά κενά εφαρμογής και ρυθμιστικά κενά παρεμποδίζουν την πρόοδο**. Για παράδειγμα, δεν υπάρχει απαίτηση τα κράτη μέλη να διαθέτουν σχέδια αποκατάστασης της βιοποικιλότητας. Δεν υπάρχουν πάντα σαφείς ή δεσμευτικοί στόχοι και χρονοδιαγράμματα ούτε ορισμός ή κριτήρια για την αποκατάσταση ή τη βιώσιμη χρήση των οικοσυστημάτων. Δεν υπάρχει επίσης απαίτηση πλήρους χαρτογράφησης, παρακολούθησης ή αξιολόγησης των υπηρεσιών οικοσυστήματος, καθώς και των προσπαθειών στον τομέα της υγείας ή της αποκατάστασης. Τα ζητήματα αυτά επιδεινώνονται από τα κενά στην εφαρμογή, που εμποδίζουν την υφιστάμενη νομοθεσία να επιτύχει τους στόχους της²⁹. Απαιτούνται

²⁸ Ιδίως στην [οδηγία για τα πτηνά](#) (2009/147/ΕΚ), [την οδηγία για τους οικοτόπους](#) (92/43/ΕΟΚ), [την οδηγία-πλαίσιο για τα ύδατα](#) (2000/60/ΕΚ), [την οδηγία για τις πλημμύρες](#) (2007/60/ΕΚ) και την [οδηγία-πλαίσιο για τη θαλάσσια στρατηγική](#) (2008/56/ΕΚ).

²⁹ Βλ. [έλεγχο καταλληλότητας της νομοθεσίας της ΕΕ για τη φύση](#) [SWD(2016) 472] και [έλεγχο καταλληλότητας της νομοθεσίας της ΕΕ για τα ύδατα](#) [SWD(2019) 439]. Βλ. επίσης παρακάτω, τμήμα 3.2.

ισχυρότερη στήριξη και επιβολή της νομοθεσίας. Προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι η αποκατάσταση της φύσης στην ξηρά και τη θάλασσα θα ενισχύσει την ανθεκτικότητα της ΕΕ και θα συμβάλει στον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής και στην προσαρμογή σε αυτήν ως βασική λύση με βάση τη φύση, η παρούσα στρατηγική προτείνει δύο άξονες δράσης:

- Πρώτον, και με την επιφύλαξη εκτίμησης επιπτώσεων, η Επιτροπή θα υποβάλει πρόταση για νομικά δεσμευτικούς **στόχους αποκατάστασης της φύσης στην ΕΕ** το 2021, για την αποκατάσταση των υποβαθμισμένων οικοσυστημάτων, ιδίως εκείνων που διαθέτουν το μεγαλύτερο δυναμικό δέσμευσης και αποθήκευσης άνθρακα, και για την πρόληψη και τη μείωση των επιπτώσεων των φυσικών καταστροφών. Στο πλαίσιο αυτό θα προσδιοριστούν οι συνθήκες υπό τις οποίες πρέπει να επιτευχθούν οι στόχοι, καθώς και τα πλέον αποτελεσματικά μέτρα για την επίτευξή τους. Η εκτίμηση επιπτώσεων θα εξετάσει επίσης τη δυνατότητα πανευρωπαϊκής μεθοδολογίας για τη χαρτογράφηση, την αξιολόγηση και την επίτευξη καλής κατάστασης των οικοσυστημάτων, ώστε να μπορούν να αποφέρουν οφέλη, όπως η ρύθμιση του κλίματος, η ρύθμιση των υδάτων, η υγεία του εδάφους, η επικονίαση, η πρόληψη των καταστροφών και η προστασία.
- Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή θα ζητήσει από τα κράτη μέλη να αυξήσουν το επίπεδο εφαρμογής της υφιστάμενης νομοθεσίας εντός σαφών προθεσμιών και θα τους παράσχει τη σχετική στήριξη. Ειδικότερα, θα ζητήσει από τα κράτη μέλη να διασφαλίσουν τη **μη επιδείνωση των τάσεων διατήρησης και της κατάστασης** όλων των προστατευόμενων οικοτόπων και ειδών έως το 2030³⁰. Επιπλέον, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίσουν ότι τουλάχιστον το 30 % των ειδών και των οικοτόπων που δεν βρίσκονται επί του παρόντος σε ευνοϊκή κατάσταση θα ενταχθούν στην εν λόγω κατηγορία ή θα παρουσιάσουν ισχυρή θετική τάση. Η Επιτροπή και ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος θα παράσχουν καθοδήγηση στα κράτη μέλη το 2020 σχετικά με τον τρόπο επιλογής και ιεράρχησης των ειδών και των οικοτόπων.

2.2.2. Επαναφορά της φύσης σε γεωργικές εκτάσεις

Ως θεματοφύλακες της γης μας, οι γεωργοί διαδραματίζουν ζωτικό ρόλο στη διατήρηση της βιοποικιλότητας. Είναι από τους πρώτους που αισθάνονται τις συνέπειες όταν χάνεται η βιοποικιλότητα, αλλά και μεταξύ των πρώτων που αποκομίζουν τα οφέλη από την αποκατάσταση της βιοποικιλότητας. Η βιοποικιλότητα τους δίνει τη δυνατότητα να μας παρέχουν **ασφαλή, βιώσιμα, θρεπτικά και οικονομικά προσιτά τρόφιμα** και τους παρέχει το εισόδημα που χρειάζονται για να ευδοκιμήσουν και να αναπτυχθούν. Οι Ευρωπαίοι γεωργοί αποτελούν ουσιαστικό μέρος του μέλλοντος της ΕΕ και πρέπει να συνεχίσουν να αποτελούν τον κοινωνικό και οικονομικό κόμβο πολλών κοινοτήτων σε ολόκληρη την Ένωση.

Ταυτόχρονα, ορισμένες γεωργικές πρακτικές αποτελούν βασική αιτία της μείωσης της βιοποικιλότητας. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο είναι σημαντικό να συνεργαστούμε με τους γεωργούς για την **υποστήριξη και την παροχή κινήτρων με σκοπό τη μετάβαση σε πλήρως βιώσιμες πρακτικές**. Η βελτίωση της κατάστασης και της ποικιλομορφίας των γεωργικών οικοσυστημάτων θα αυξήσει την ανθεκτικότητα του τομέα στην κλιματική αλλαγή, τους περιβαλλοντικούς κινδύνους και τους

³⁰ Οικότοποι και είδη που περιλαμβάνονται στις οδηγίες για τα πτηνά και τους οικοτόπους.

κοινωνικοοικονομικούς κλυδωνισμούς, δημιουργώντας παράλληλα νέες θέσεις εργασίας, για παράδειγμα στους τομείς της βιολογικής γεωργίας, του αγροτικού τουρισμού ή της αναψυχής.

Προκειμένου να υποστηριχθεί η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα τόσο της φύσης όσο και της γεωργίας, η παρούσα στρατηγική θα λειτουργήσει παράλληλα με τη νέα στρατηγική «**Από το αγρόκτημα στο πιάτο**» και τη **νέα κοινή γεωργική πολιτική (ΚΓΠ)**, μεταξύ άλλων με την προώθηση οικολογικών προγραμμάτων και συστημάτων πληρωμών με βάση τα αποτελέσματα. Κατά την υλοποίηση της στρατηγικής για τη βιοποικιλότητα και της στρατηγικής «Από το αγρόκτημα στο πιάτο», η Επιτροπή θα παρακολουθεί εκ του σύνεγγυς την πρόοδο και τις βελτιώσεις όσον αφορά την επισιτιστική ασφάλεια και το εισόδημα των γεωργών. Η Επιτροπή θα διασφαλίσει ότι τα στρατηγικά σχέδια της ΚΓΠ αξιολογούνται με βάση ισχυρά κλιματικά και περιβαλλοντικά κριτήρια και ότι τα κράτη μέλη ορίζουν ρητές εθνικές τιμές για τους σχετικούς στόχους που καθορίζονται στην παρούσα στρατηγική, καθώς και στη στρατηγική «Από το αγρόκτημα στο πιάτο». Τα σχέδια αυτά αναμένεται να οδηγήσουν σε βιώσιμες πρακτικές, όπως η γεωργία ακριβείας, η βιολογική καλλιέργεια, η αγροοικολογία, η αγροδοασοκομία, οι μόνιμοι λειμώνες χαμηλής έντασης, και σε αυστηρότερα πρότυπα για την καλή μεταχείριση των ζώων.

Τα πτηνά των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και τα έντομα, ιδίως οι επικονιαστές, αποτελούν βασικούς δείκτες της υγείας των γεωργικών οικοσυστημάτων και είναι ζωτικής σημασίας για τη γεωργική παραγωγή και την επισιτιστική ασφάλεια. Η ανησυχητική τους μείωση πρέπει να αντιστραφεί. Όπως αναφέρεται στη στρατηγική «Από το αγρόκτημα στο πιάτο», η Επιτροπή θα λάβει μέτρα για να μειώσει κατά **50 % τη συνολική χρήση χημικών φυτοφαρμάκων έως το 2030 και τον κίνδυνο που προέρχεται από αυτά**, καθώς και για να μειώσει κατά 50 % τη χρήση πιο επικίνδυνων φυτοφαρμάκων έως το 2030. Αυτό πρέπει να υποστηριχθεί με την πλήρη εφαρμογή της πρωτοβουλίας της ΕΕ για τους επικονιαστές³¹. Έως το τέλος του 2020 η Επιτροπή θα επανεξετάσει την πρωτοβουλία και θα προτείνει πρόσθετα μέτρα, εάν χρειαστεί. Για την παροχή χώρου για τα άγρια ζώα, τα φυτά, τους επικονιαστές και τους φυσικούς παράγοντες καταπολέμησης επιβλαβών οργανισμών, υπάρχει επείγουσα ανάγκη επαναφοράς τουλάχιστον του **10 % των γεωργικών εκτάσεων σε χαρακτηριστικά τοπίου με υψηλή ποικιλομορφία**. Σε αυτά περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, ζώνες ανάσχεσης, εκτάσεις σε εκ περιτροπής ή μη αγρανάπαυση, φυτοφράκτες, μη παραγωγικά δένδρα, τοιχώματα αναβαθμίδων και μικρές λίμνες. Τα μέτρα αυτά συμβάλλουν στην ενίσχυση της δέσμευσης του διοξειδίου του άνθρακα, την πρόληψη της διάβρωσης και της εξάντλησης των εδαφών, στο φιλτράρισμα του αέρα και των υδάτων και στη στήριξη της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή. Επιπλέον, η αύξηση της βιοποικιλότητας συμβάλλει συχνά στην αύξηση της γεωργικής παραγωγής. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να μετατρέψουν τον ενωσιακό στόχο του 10 % σε χαμηλότερη γεωγραφική κλίμακα, για να διασφαλιστεί η συνδεσιμότητα μεταξύ των οικοτόπων, ιδίως μέσω των μέσων της ΚΓΠ και των στρατηγικών σχεδίων της ΚΓΠ, σύμφωνα με τη στρατηγική «Από το αγρόκτημα στο πιάτο», και μέσω της εφαρμογής της οδηγίας για τους οικοτόπους. Η πρόοδος προς την επίτευξη του στόχου θα τελεί υπό διαρκή επανεξέταση και προσαρμογή, εάν χρειαστεί, για τον μετριασμό των αδικαιολόγητων επιπτώσεων στη βιοποικιλότητα, την επισιτιστική ασφάλεια και την ανταγωνιστικότητα των γεωργών.

³¹ [Πρωτοβουλία της ΕΕ για τους επικονιαστές](#) [COM(2018) 395].

Η αγροοικολογία μπορεί να προσφέρει υγιεινά τρόφιμα με παράλληλη διατήρηση της παραγωγικότητας, να αυξήσει τη γονιμότητα του εδάφους και τη βιοποικιλότητα και να μειώσει το αποτύπωμα της παραγωγής τροφίμων. Ειδικότερα, η βιολογική γεωργία έχει μεγάλες δυνατότητες τόσο για τους γεωργούς όσο και για τους καταναλωτές. Ο τομέας δημιουργεί θέσεις εργασίας και προσελκύει νέους γεωργούς. Η βιολογική γεωργία παρέχει επίσης 10-20 % περισσότερες θέσεις εργασίας ανά εκτάριο σε σύγκριση με τις συμβατικές γεωργικές εκμεταλλεύσεις και δημιουργεί προστιθέμενη αξία για τα γεωργικά προϊόντα³². Προκειμένου να αξιοποιηθεί πλήρως το δυναμικό αυτό, τουλάχιστον το **25 % των γεωργικών εκτάσεων της ΕΕ πρέπει να καλλιεργούνται βιολογικά έως το 2030**. Εκτός από τα μέτρα της ΚΓΠ, η Επιτροπή θα υποβάλει σχέδιο δράσης για τη βιολογική γεωργία, το οποίο θα βοηθήσει τα κράτη μέλη να τονώσουν τόσο την προσφορά όσο και τη ζήτηση βιολογικών προϊόντων. Το σχέδιο θα εξασφαλίσει επίσης την εμπιστοσύνη των καταναλωτών μέσω εκστρατειών προώθησης και πράσινων δημόσιων συμβάσεων. Κατά την εφαρμογή των αγροοικολογικών στόχων που ορίζονται στην παρούσα στρατηγική και στη στρατηγική «Από το αγρόκτημα στο πιάτο» σε ολόκληρη την ΕΕ, θα ληφθούν υπόψη τα διαφορετικά σημεία εκκίνησης και οι διαφορές στην πρόοδο που έχει ήδη σημειωθεί στα κράτη μέλη.

Η υιοθέτηση μέτρων στήριξης της αγροδοασκομίας στο πλαίσιο της αγροτικής ανάπτυξης θα πρέπει να αυξηθεί, καθώς διαθέτει μεγάλες δυνατότητες για την παροχή πολλαπλών οφελών για τη βιοποικιλότητα, τους ανθρώπους και το κλίμα.

Η μείωση της **γενετικής πολυμορφίας** πρέπει επίσης να αντιστραφεί, μεταξύ άλλων με τη διευκόλυνση της χρήσης παραδοσιακών ποικιλιών καλλιεργειών και φυλών. Αυτό θα αποφέρει επίσης οφέλη για την υγεία μέσω μιας πιο ποικίλης και θρεπτικής διατροφής. Η Επιτροπή εξετάζει το ενδεχόμενο αναθεώρησης των κανόνων εμπορίας για τις παραδοσιακές ποικιλίες καλλιεργειών, προκειμένου να συμβάλει στη διατήρηση και τη βιώσιμη χρήση τους. Η Επιτροπή θα λάβει επίσης μέτρα για να διευκολύνει την καταχώριση των ποικιλιών σπόρων, μεταξύ άλλων και για τη βιολογική γεωργία, και για να εξασφαλίσει ευκολότερη πρόσβαση στην αγορά για τις παραδοσιακές και τις τοπικά προσαρμοσμένες ποικιλίες.

2.2.3. Αντιμετώπιση της δέσμευσης γης και αποκατάσταση των οικοσυστημάτων του εδάφους

Το έδαφος είναι ένα από τα πιο πολύπλοκα οικοσυστήματα. Αποτελεί ξεχωριστό οικοτόπο, ο οποίος φιλοξενεί μια απίστευτη ποικιλία οργανισμών που ρυθμίζουν και ελέγχουν βασικές υπηρεσίες οικοσυστήματος, όπως η γονιμότητα του εδάφους, ο κύκλος των θρεπτικών στοιχείων και η ρύθμιση του κλίματος. **Το έδαφος είναι ένας εξαιρετικά σημαντικός μη ανανεώσιμος πόρος**, με ζωτική σημασία για την ανθρώπινη υγεία και την οικονομική ευρωστία, καθώς και για την παραγωγή τροφίμων και νέων φαρμάκων.

Στην ΕΕ, η υποβάθμιση του εδάφους έχει σημαντικές περιβαλλοντικές και οικονομικές επιπτώσεις. Η κακή διαχείριση της γης, όπως η αποψίλωση των δασών, η υπερβόσκηση, οι μη βιώσιμες γεωργικές και δασοκομικές πρακτικές, οι κατασκευαστικές δραστηριότητες και η σφράγιση της γης συγκαταλέγονται μεταξύ των βασικών αιτιών αυτής της κατάστασης³³. Παρά τις πρόσφατες μειώσεις του ρυθμού σφράγισης του εδάφους, εξακολουθούν να χάνονται γόνιμα εδάφη λόγω της δέσμευσης γης και της

³² ΟΟΣΑ (2016), [Farm Management Practices to Foster Green Growth](#).

³³ Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος (2019), [EEA Signals 2019: Land and Soil in Europe](#).

άτακτης αστικής εξάπλωσης³⁴. Σε συνδυασμό με την κλιματική αλλαγή, γίνονται όλο και πιο εμφανείς οι επιπτώσεις της διάβρωσης και των απωλειών οργανικού άνθρακα του εδάφους. Η απερίμωση αποτελεί επίσης αυξανόμενη απειλή στην ΕΕ³⁵.

Είναι, επομένως, σημαντικό να ενταθούν οι προσπάθειες για την **προστασία της γονιμότητας του εδάφους, τη μείωση της διάβρωσης του εδάφους και την αύξηση της οργανικής ύλης του εδάφους**. Αυτό θα πρέπει να γίνει με την υιοθέτηση βιώσιμων πρακτικών διαχείρισης του εδάφους, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο της ΚΓΠ. Απαιτείται επίσης σημαντική πρόοδος όσον αφορά τον εντοπισμό μολυσμένων εδαφών, την αποκατάσταση των υποβαθμισμένων εδαφών, τον καθορισμό των συνθηκών για την καλή οικολογική τους κατάσταση, τη θέση στόχων αποκατάστασης και τη βελτίωση της παρακολούθησης της ποιότητας του εδάφους.

Προκειμένου να αντιμετωπίσει τα ζητήματα αυτά κατά τρόπο ολοκληρωμένο και να συμβάλει στην εκπλήρωση των δεσμεύσεων της ΕΕ και των διεθνών δεσμεύσεων για την ουδετερότητα ως προς την υποβάθμιση της γης, η Επιτροπή θα επικαιροποιήσει το 2021 τη **θεματική στρατηγική της ΕΕ για το έδαφος**³⁶. Τα ζητήματα αυτά θα εξεταστούν και στο **σχέδιο δράσης μηδενικής ρύπανσης για την ατμόσφαιρα, τα ύδατα και το έδαφος**, που θα εγκρίνει η Επιτροπή το 2021. Η σφράγιση του εδάφους και η αποκατάσταση μολυσμένων βιομηχανικών εκτάσεων θα εξεταστούν στην επικείμενη στρατηγική για ένα βιώσιμο δομημένο περιβάλλον. Μια **εντολή στον τομέα της υγείας του εδάφους και των τροφίμων** στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη»³⁷ θα έχει ως στόχο την ανάπτυξη λύσεων για την αποκατάσταση της υγείας και των λειτουργιών του εδάφους.

2.2.4. *Αύξηση της ποσότητας των δασών και βελτίωση της υγείας και της ανθεκτικότητάς τους*

Τα δάση έχουν τεράστια σημασία για τη βιοποικιλότητα, τη ρύθμιση του κλίματος και των υδάτων, την παροχή τροφίμων, φαρμάκων και υλικών, τη δέσμευση και την αποθήκευση του διοξειδίου του άνθρακα, τη σταθεροποίηση του εδάφους και τον καθαρισμό του αέρα και των υδάτων. Είναι επίσης φυσικό ενδιαίτημα για αναψυχή και μάθηση σχετικά με τη φύση. Οι δασοκόμοι διαδραματίζουν καίριο ρόλο στη διασφάλιση της βιώσιμης διαχείρισης των δασών και στην αποκατάσταση και διατήρηση της βιοποικιλότητας στα δάση.

Εκτός από την αυστηρή προστασία όλων των εναπομεινάντων πρωτογενών και παλαιών δασών της ΕΕ, η ΕΕ **πρέπει να αυξήσει την ποσότητα, την ποιότητα και την ανθεκτικότητα των δασών της**, ιδίως έναντι των πυρκαγιών, της ξηρασίας, των επιβλαβών οργανισμών, των ασθενειών και άλλων απειλών που ενδέχεται να αυξηθούν με την κλιματική αλλαγή. Προκειμένου να διατηρηθεί η λειτουργία τους τόσο για τη βιοποικιλότητα όσο και για το κλίμα, όλα τα δάση πρέπει να διατηρούνται σε καλή υγεία. Τα ανθεκτικότερα δάση μπορούν να στηρίξουν μια ανθεκτικότερη οικονομία. Διαδραματίζουν επίσης σημαντικό ρόλο στην παροχή υλικών, προϊόντων και υπηρεσιών, που αποτελούν το κλειδί για την κυκλική βιοοικονομία.

³⁴ Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος και Ελβετική Ομοσπονδιακή Υπηρεσία Περιβάλλοντος (FOEN) (2016), [Urban sprawl in Europe](#).

³⁵ Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο (2018), [Καταπολέμηση της ερημοποίησης στην ΕΕ: διογκούμενη απειλή που χρήζει περαιτέρω δράσης](#), ειδική έκθεση αριθ. 33/2018.

³⁶ [Θεματική στρατηγική για την προστασία του εδάφους](#) [COM(2006) 231].

³⁷ Τομέας εντολής του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» στην [υγεία του εδάφους και των τροφίμων](#).

Προς τον σκοπό αυτό, η Επιτροπή θα προτείνει ειδική **δασική ενωσιακή στρατηγική της ΕΕ** το 2021 σύμφωνα με τις ευρύτερες φιλοδοξίες μας για τη βιοποικιλότητα και την κλιματική ουδετερότητα. Θα περιλαμβάνει χάρτη πορείας για τη **φύτευση τουλάχιστον 3 δισεκατομμυρίων επιπλέον δέντρων στην ΕΕ έως το 2030**, με πλήρη σεβασμό των οικολογικών αρχών. Αυτή η ενέργεια θα δημιουργήσει σημαντικές ευκαιρίες απασχόλησης που θα συνδέονται με τη συλλογή και την καλλιέργεια σπόρων, τη φύτευση φυταρίων και τη διασφάλιση της ανάπτυξής τους. Η δενδροφύτευση είναι ιδιαίτερα ευεργετική στις πόλεις, ενώ στις αγροτικές περιοχές μπορεί να συνδυαστεί αρμονικά με την αγροδασοκομία, τα χαρακτηριστικά του τοπίου και την αυξημένη δέσμευση του διοξειδίου του άνθρακα. Ταυτόχρονα, η Επιτροπή θα εξακολουθήσει να συνεργάζεται με τα κράτη μέλη, με σκοπό να διασφαλίσει ότι η ΕΕ είναι επαρκώς εξοπλισμένη για την πρόληψη και την αντιμετώπιση μεγάλων δασικών πυρκαγιών, οι οποίες μπορούν να προκαλέσουν σημαντικές ζημιές στη δασική βιοποικιλότητα.

Η δενδροφύτευση και η αναδάσωση για τη στήριξη της αποκατάστασης της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων θα προωθηθούν μέσω των στρατηγικών σχεδίων της ΚΓΠ και των κονδυλίων της πολιτικής για τη συνοχή. Η νέα **ευρωπαϊκή πλατφόρμα για τον οικολογικό προσανατολισμό των πόλεων**³⁸ θα διευκολύνει επίσης τη φύτευση δέντρων στις πόλεις, μεταξύ άλλων και στο πλαίσιο του προγράμματος LIFE.

Το ποσοστό των δασικών περιοχών που καλύπτονται από σχέδια διαχείρισης θα πρέπει να περιλαμβάνει όλα τα διαχειριζόμενα δημόσια δάση και αυξημένο αριθμό ιδιωτικών δασών, ενώ φιλικές προς τη βιοποικιλότητα πρακτικές, όπως η εγγειοφυσική δασοκομία, θα πρέπει να συνεχιστούν και να αναπτυχθούν περαιτέρω. Προς τον σκοπό αυτό, η Επιτροπή θα εκπονήσει κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με φιλικές προς τη βιοποικιλότητα πρακτικές δενδροφύτευσης, αναδάσωσης και εγγειοφυσικής δασοκομίας. Αυτό θα γίνει παράλληλα με τη νέα δασική στρατηγική της ΕΕ.

Προκειμένου να έχει μια καλύτερη εικόνα της υγείας των ευρωπαϊκών δασών, η Επιτροπή θα συνεργαστεί με άλλους παρόχους δεδομένων για την περαιτέρω ανάπτυξη του **συστήματος πληροφοριών για τα δάση της Ευρώπης**. Η συνεργασία αυτή θα συμβάλει στην κατάρτιση επικαιροποιημένων αξιολογήσεων της κατάστασης των ευρωπαϊκών δασών και στη σύνδεση όλων των διαδικτυακών πλατφορμών δεδομένων για τα δάση της ΕΕ. Το σύστημα αυτό θα υποβληθεί επίσης στο πλαίσιο της δασικής στρατηγικής της ΕΕ.

2.2.5. *Λύσεις παραγωγής ενέργειας επωφελείς για όλους*

Η απαλλαγή του ενεργειακού συστήματος από τις ανθρακούχες εκπομπές έχει κρίσιμη σημασία για την κλιματική ουδετερότητα, καθώς και για την ανάκαμψη της ΕΕ από την κρίση της COVID-19 και τη μακροπρόθεσμη ευημερία. Η προμήθεια ανανεώσιμης ενέργειας από πιο βιώσιμες πηγές θα είναι ουσιαστικής σημασίας για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής και της απώλειας της βιοποικιλότητας. Η ΕΕ θα δώσει προτεραιότητα σε λύσεις όπως η ωκεάνια ενέργεια, η υπεράκτια αιολική ενέργεια, που επιτρέπει επίσης την αναγέννηση των ιχθυοαποθεμάτων, οι εκμεταλλεύσεις ηλιακών συλλεκτών που παρέχουν εδαφοκάλυψη φιλική προς τη βιοποικιλότητα και η βιώσιμη βιοενέργεια.

³⁸ Βλέπε τμήμα 2.2.8.

Για τον μετριασμό των κινδύνων για το κλίμα και το περιβάλλον εξαιτίας της αυξανόμενης χρήσης ορισμένων πηγών για τη βιοενέργεια, η αναθεωρημένη οδηγία για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας³⁹ περιλαμβάνει ενισχυμένα κριτήρια βιωσιμότητας. Προωθεί επίσης τη μετάβαση σε προηγμένα βιοκαύσιμα βασιζόμενα σε κατάλοιπα και μη επαναχρησιμοποιήσιμα και μη ανακυκλώσιμα απόβλητα. Η προσέγγιση αυτή θα πρέπει να συνεχιστεί για όλες τις μορφές βιοενέργειας. Η χρήση ολόκληρων δέντρων, καθώς και τροφίμων και καλλιεργειών τροφίμων για την παραγωγή ενέργειας, είτε αυτά παράγονται στην ΕΕ είτε εισάγονται, θα πρέπει να ελαχιστοποιηθεί.

Για την καλύτερη κατανόηση και παρακολούθηση των δυνητικών κινδύνων για το κλίμα και τη βιοποικιλότητα, η Επιτροπή αξιολογεί την **προσφορά και τη ζήτηση βιομάζας σε ενωσιακό και παγκόσμιο επίπεδο** και τη σχετιζόμενη βιωσιμότητα⁴⁰. Στο πλαίσιο της αυξημένης φιλοδοξίας της για την προστασία και την αποκατάσταση των δασικών οικοσυστημάτων, η Επιτροπή θα δημοσιεύσει τα αποτελέσματα αυτών των εργασιών σχετικά με τη χρήση της δασικής βιομάζας για την παραγωγή ενέργειας έως το τέλος του 2020. Τα αποτελέσματα αυτά θα διαμορφώσουν τη χάραξη πολιτικής της Επιτροπής, συμπεριλαμβανομένων της επανεξέτασης και της αναθεώρησης, όπου είναι αναγκαίο, του επιπέδου φιλοδοξίας της οδηγίας για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, του συστήματος εμπορίας εκπομπών και του κανονισμού για τη χρήση της γης, την αλλαγή της χρήσης γης και τη δασοκομία (LULUCF) που έχουν οριστεί για το 2021.

Σύμφωνα με την οδηγία για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, η Επιτροπή θα αναπτύξει επίσης το 2021 επιχειρησιακή καθοδήγηση σχετικά με τα **νέα κριτήρια βιωσιμότητας για τη δασική βιομάζα για την ενέργεια**⁴¹. Επίσης, το 2021 θα επανεξετάσει τα στοιχεία για τα βιοκαύσιμα με υψηλό κίνδυνο έμμεσης αλλαγής της χρήσης γης και θα χαράζει μια πορεία για τη σταδιακή τους κατάργηση έως το 2030.

Ο γενικός στόχος είναι να εξασφαλιστεί ότι το κανονιστικό πλαίσιο της ΕΕ για τη βιοενέργεια συνάδει με τις αυξημένες φιλοδοξίες που ορίζονται στην Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία.

2.2.6. Αποκατάσταση της καλής περιβαλλοντικής κατάστασης των θαλάσσιων οικοσυστημάτων

Τα αποκατεστημένα και κατάλληλα προστατευμένα θαλάσσια οικοσυστήματα ωφελούν σημαντικά την υγεία και αποφέρουν κοινωνικά και οικονομικά οφέλη για τις παράκτιες κοινότητες και την ΕΕ στο σύνολό της. Η ανάγκη για ισχυρότερη δράση είναι όλο και πιο έντονη, καθώς η απώλεια της βιοποικιλότητας των θαλάσσιων και παράκτιων οικοσυστημάτων επιδεινώνεται σημαντικά από την υπερθέρμανση του πλανήτη⁴².

Η επίτευξη καλής περιβαλλοντικής κατάστασης των θαλάσσιων οικοσυστημάτων, μεταξύ άλλων και μέσω αυστηρά προστατευόμενων περιοχών, πρέπει να περιλαμβάνει την αποκατάσταση πλούσιων σε άνθρακα οικοσυστημάτων, καθώς και σημαντικών περιοχών ωοτοκίας και αναπαραγωγής ιχθύων. Ορισμένες από τις σύγχρονες χρήσεις της θάλασσας θέτουν σε κίνδυνο την επισιτιστική ασφάλεια, τους πόρους διαβίωσης των

³⁹ [Οδηγία \(ΕΕ\) 2018/2001 για την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές](#).

⁴⁰ [JRC Biomass Assessment Study](#).

⁴¹ Άρθρο 29 της οδηγίας 2018/2001 για την ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές.

⁴² Βλ., για παράδειγμα, Διακυβερνητική Επιτροπή για την Αλλαγή του Κλίματος (2019), [Special Report on the Ocean and the Cryosphere in a Changing Climate](#).

αλιέων και τους τομείς της αλιείας και της παραγωγής θαλασσινών. **Οι θαλάσσιοι πόροι πρέπει να συλλέγονται με βιώσιμο τρόπο και πρέπει να υπάρχει μηδενική ανοχή για τις παράνομες πρακτικές.** Στο πλαίσιο αυτό, είναι απαραίτητη η πλήρης εφαρμογή της κοινής αλιευτικής πολιτικής της ΕΕ, της οδηγίας-πλαίσιου για τη θαλάσσια στρατηγική και των οδηγιών για τα πτηνά και τους οικοτόπους.

Η εφαρμογή μιας προσέγγισης διαχείρισης με βάση το οικοσύστημα σύμφωνα με τη νομοθεσία της ΕΕ⁴³ θα μειώσει τις αρνητικές επιπτώσεις της αλιείας, της εξόρυξης και άλλων ανθρώπινων δραστηριοτήτων, ιδίως σε ευαίσθητα είδη και οικοτόπους του θαλάσσιου βυθού. Για τη στήριξη αυτού του στόχου, τα **εθνικά θαλάσσια χωροταξικά σχέδια**, τα οποία πρέπει να υλοποιήσουν τα κράτη μέλη το 2021, θα πρέπει να έχουν ως στόχο την κάλυψη όλων των θαλάσσιων τομέων και δραστηριοτήτων, καθώς και των μέτρων διαχείρισης της διατήρησης βάσει περιοχής⁴⁴. Η Επιτροπή θα προτείνει επίσης **νέο σχέδιο δράσης για τη διατήρηση των αλιευτικών πόρων και την προστασία των θαλάσσιων οικοσυστημάτων** μέχρι το 2021. Όπου είναι αναγκαίο, θα θεσπιστούν μέτρα για τον περιορισμό της χρήσης αλιευτικών εργαλείων που είναι περισσότερο επιβλαβή για τη βιοποικιλότητα, μεταξύ άλλων και στον θαλάσσιο βυθό. Θα εξετάσει επίσης τον τρόπο με τον οποίο μπορεί να συμβιβαστεί με τους στόχους για τη βιοποικιλότητα η χρήση αλιευτικών εργαλείων που έρχονται σε επαφή με τον βυθό, δεδομένου ότι αποτελεί επί του παρόντος την πλέον επιζήμια δραστηριότητα για τον θαλάσσιο βυθό. Αυτό πρέπει να γίνει κατά τρόπο θεμιτό και δίκαιο για όλους. Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας θα πρέπει επίσης να στηρίζει τη μετάβαση σε πιο επιλεκτικές και λιγότερο επιζήμιες αλιευτικές τεχνικές.

Τα υγιή ιχθυαποθέματα είναι το κλειδί για τη μακροπρόθεσμη ευημερία των αλιέων και την υγεία των ωκεανών και της βιοποικιλότητάς μας. Αυτό καθιστά ακόμη πιο σημαντική τη διατήρηση ή τη μείωση της θνησιμότητας λόγω αλιείας στα **επίπεδα μέγιστης βιώσιμης απόδοσης ή και κάτω από αυτά**. Αυτό θα συμβάλει στην επίτευξη υγιούς κατανομής της ηλικίας και του μεγέθους του πληθυσμού για τα ιχθυαποθέματα.

Τα **παρεμπίπτοντα αλιεύματα ειδών που απειλούνται με εξαφάνιση** πρέπει επίσης να εξαλειφθούν ή να μειωθούν σε επίπεδο που να επιτρέπει την πλήρη ανάκαμψη. Αυτό θα πρέπει επίσης να ισχύει για τα αλιεύματα που βρίσκονται σε κακή κατάσταση διατήρησης ή όχι σε καλή περιβαλλοντική κατάσταση. Επιπλέον, τα παρεμπίπτοντα αλιεύματα άλλων ειδών⁴⁵ πρέπει να εξαλειφθούν ή, όταν αυτό δεν είναι εφικτό, να ελαχιστοποιηθούν, έτσι ώστε να μην απειληθεί η κατάσταση διατήρησής τους. Προκειμένου να υποστηριχθεί αυτό, πρέπει να ενισχυθεί η συλλογή δεδομένων σχετικά με τα παρεμπίπτοντα αλιεύματα για όλα τα ευαίσθητα είδη.

Επιπλέον, **μέτρα διαχείρισης της αλιείας** πρέπει να θεσπιστούν σε όλες τις θαλάσσιες προστατευόμενες περιοχές, σύμφωνα με σαφώς καθορισμένους στόχους διατήρησης και με βάση τις βέλτιστες διαθέσιμες επιστημονικές συμβουλές.

⁴³ Η κοινή αλιευτική πολιτική, η [οδηγία-πλαίσιο για τη θαλάσσια στρατηγική](#) (2008/56/EK) και η [οδηγία για τον θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό](#) (2014/89/ΕΕ).

⁴⁴ Η Επιτροπή θα υποβάλει έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας για τον θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό το αργότερο έως τον Μάρτιο του 2022, συμπεριλαμβανομένης της εφαρμογής της διαχείρισης με βάση το οικοσύστημα.

⁴⁵ Προστατεύονται από το διεθνές και το ενωσιακό δίκαιο.

2.2.7. Αποκατάσταση οικοσυστημάτων γλυκών υδάτων

Το νομικό πλαίσιο της ΕΕ για τα ύδατα είναι φιλόδοξο, αλλά η εφαρμογή καθυστερεί και η επιβολή πρέπει να ενισχυθεί⁴⁶. Απαιτούνται μεγαλύτερες προσπάθειες για την **αποκατάσταση των οικοσυστημάτων γλυκών υδάτων και των φυσικών λειτουργιών των ποταμών**, προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι της οδηγίας-πλαίσιο για τα ύδατα. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με την άρση ή την προσαρμογή των φραγμών που εμποδίζουν τη διέλευση των μεταναστευτικών ιχθύων και τη βελτίωση της ροής των υδάτων και των ιζημάτων. Για την υλοποίηση αυτού του στόχου, **τουλάχιστον 25 000 χλμ. ποταμών θα αποκατασταθούν σε ποταμούς ελεύθερης ροής έως το 2030**⁴⁷ μέσω της απομάκρυνσης των ως επί το πλείστον απαρχαιωμένων φραγμών και της αποκατάστασης πλημμυροπεδιάδων και υγροτόπων. Το 2021 η Επιτροπή θα παράσχει τεχνική καθοδήγηση και στήριξη στα κράτη μέλη για τον εντοπισμό τόπων και θα συνδράμει στην κινητοποίηση χρηματοδότησης, σε διαβούλευση με όλες τις αρμόδιες αρχές⁴⁸. Οι αρχές των κρατών μελών θα πρέπει να επανεξετάσουν τις άδειες άντλησης και κατακράτησης υδάτων για την εφαρμογή οικολογικών ροών, προκειμένου να επιτύχουν καλή κατάσταση ή δυναμικό όλων των επιφανειακών υδάτων και καλή κατάσταση όλων των υπόγειων υδάτων έως το 2027 το αργότερο, όπως απαιτείται από την οδηγία-πλαίσιο για τα ύδατα⁴⁹. Για τον σκοπό αυτό, η Επιτροπή θα παράσχει τεχνική υποστήριξη στα κράτη μέλη σχετικά με τα μέτρα τους έως το 2023.

Συνολικά, οι επενδύσεις μεγάλης κλίμακας για την αποκατάσταση ποταμών και πλημμυροπεδιάδων⁵⁰ μπορούν να δώσουν μεγάλη οικονομική ώθηση στον τομέα της αποκατάστασης και στις τοπικές κοινωνικοοικονομικές δραστηριότητες, όπως ο τουρισμός και η αναψυχή. Ταυτόχρονα, οι εν λόγω επενδύσεις μπορούν να βελτιώσουν τη ρύθμιση των υδάτων, την προστασία από τις πλημμύρες, τα νηπιотροφεία ψαριών και την εξάλειψη της ρύπανσης από θρεπτικές ουσίες.

2.2.8. Οικολογικός προσανατολισμός αστικών και περιαστικών περιοχών

Οι **αστικοί χώροι πρασίνου**, από τα πάρκα και τους κήπους έως τις πράσινες οροφές και τα αστικά αγροκτήματα, παρέχουν ένα ευρύ φάσμα οφελών για τους ανθρώπους. Παρέχουν επίσης ευκαιρίες για τις επιχειρήσεις και ένα καταφύγιο για τη φύση. Μειώνουν τη ρύπανση του αέρα και των υδάτων, καθώς και την ηχορύπανση, παρέχουν προστασία από τις πλημμύρες, τις ξηρασίες και τα κύματα καύσωνα, ενώ διατηρούν μια σύνδεση μεταξύ του ανθρώπου και της φύσης⁵¹.

Οι πρόσφατοι περιορισμοί της κυκλοφορίας λόγω της πανδημίας COVID-19 ανέδειξαν την **αξία των αστικών χώρων πρασίνου για τη σωματική και πνευματική μας ευεξία**.

⁴⁶ [Έλεγχος καταλληλότητας της νομοθεσίας της ΕΕ για τα ύδατα](#) [SWD(2019) 439]· [Αξιολόγηση της οδηγίας για την επεξεργασία των αστικών λυμάτων](#) [SWD(2019) 700].

⁴⁷ Ο στόχος των 25 000 χλμ. βασίζεται στην αξιολόγηση της Επιτροπής σχετικά με το τι μπορεί να επιτευχθεί στην ΕΕ έως το 2030.

⁴⁸ Οι κατευθυντήριες γραμμές θα λάβουν υπόψη ένα ευρύ φάσμα θεμάτων, όπως η παραγωγή υδροηλεκτρικής ενέργειας, η διαχείριση των πλημμυρών, η ύδρευση, η γεωργία και η πλοϊμότητα.

⁴⁹ Τα μέτρα αυτά θα πρέπει να προβλεφθούν στο 3ο σχέδιο διαχείρισης των λεκανών απορροής ποταμών, που θα εγκριθεί από τα κράτη μέλη το 2021, σύμφωνα με την οδηγία-πλαίσιο για τα ύδατα.

⁵⁰ [Fitness Check of the EU Water Legislation](#) (Έλεγχος καταλληλότητας της νομοθεσίας της ΕΕ για τα ύδατα) [SWD(2019) 439].

⁵¹ [Έργο EnRoute](#).

Ενώ η προστασία ορισμένων αστικών χώρων πρασίνου έχει αυξηθεί⁵², οι χώροι πρασίνου συχνά χάνουν στον ανταγωνισμό για γη, καθώς το μερίδιο του πληθυσμού που ζει σε αστικές περιοχές εξακολουθεί να αυξάνεται.

Η παρούσα στρατηγική έχει ως στόχο να αναστρέψει τις τάσεις αυτές και να αναχαιτίσει την απώλεια των πράσινων αστικών οικοσυστημάτων. Η προώθηση των υγιών οικοσυστημάτων, των πράσινων υποδομών και των **λύσεων που βασίζονται στη φύση** θα πρέπει να ενσωματώνεται συστηματικά στον πολεοδομικό σχεδιασμό, συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων χώρων και των υποδομών, και στον σχεδιασμό των κτιρίων και του περιβάλλοντός τους.

Προκειμένου να επαναφέρει τη φύση στις πόλεις και να ανταμείψει τη δράση των κοινοτήτων, η Επιτροπή καλεί τις ευρωπαϊκές πόλεις με πληθυσμό τουλάχιστον 20 000 κατοίκων να αναπτύξουν φιλόδοξα **σχέδια οικολογικού προσανατολισμού των πόλεων** έως το τέλος του 2021. Τα σχέδια αυτά θα πρέπει να περιλαμβάνουν μέτρα για τη δημιουργία βιοποικίλων και προσβάσιμων αστικών δασών, πάρκων και κήπων· αστικών αγροκτημάτων· πράσινων οροφών και τοίχων· δενδροστοιχιών· αστικών λειμώνων· και αστικών φυτοφρακτών. Θα πρέπει επίσης να συμβάλουν στη βελτίωση των συνδέσεων μεταξύ των χώρων πρασίνου, στην εξάλειψη της χρήσης φυτοφαρμάκων, στον περιορισμό της υπερβολικής χορτοκοπής των αστικών χώρων πρασίνου και άλλων επιβλαβών για τη βιοποικιλότητα πρακτικών. Τα σχέδια αυτά θα μπορούσαν να κινητοποιήσουν μέσα πολιτικής, κανονιστικά και χρηματοδοτικά μέσα.

Προκειμένου να διευκολύνει το έργο αυτό, η Επιτροπή θα δημιουργήσει το 2021 μια **πλατφόρμα οικολογικού προσανατολισμού των πόλεων της ΕΕ**, στο πλαίσιο ενός νέου «συμφώνου οικολογικών πόλεων»⁵³ με τις πόλεις και τους δημάρχους. Αυτό θα επιτευχθεί σε στενή συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Σύμφωνο των Δημάρχων. Τα σχέδια οικολογικού προσανατολισμού των πόλεων θα διαδραματίσουν κεντρικό ρόλο στην επιλογή της Πράσινης Πρωτεύουσας της Ευρώπης για το 2023 και του «Ευρωπαϊκού Πράσινου Φύλλου» για το 2022.

Η Επιτροπή θα στηρίζει τα κράτη μέλη και τις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές μέσω τεχνικής καθοδήγησης και θα συμβάλει στην κινητοποίηση χρηματοδότησης και ανάπτυξης ικανοτήτων. Θα αντικατοπτρίζει επίσης αυτούς τους στόχους στο **ευρωπαϊκό σύμφωνο για το κλίμα**.

2.2.9. Μείωση της ρύπανσης

Η ρύπανση αποτελεί βασική αιτία για την απώλεια της βιοποικιλότητας και έχει αρνητικές επιπτώσεις στην υγεία και στο περιβάλλον μας. Παρόλο που η ΕΕ διαθέτει στέρεο νομικό πλαίσιο για τη μείωση της ρύπανσης, εξακολουθούν να απαιτούνται μεγαλύτερες προσπάθειες. Η βιοποικιλότητα πλήττεται από την απελευθέρωση θρεπτικών ουσιών, χημικών φυτοφαρμάκων, φαρμακευτικών προϊόντων, επικινδύνων χημικών ουσιών, αστικών και βιομηχανικών λυμάτων, καθώς και άλλων αποβλήτων, συμπεριλαμβανομένων των απορριμμάτων και των πλαστικών. Όλες αυτές οι πιέσεις πρέπει να μειωθούν.

⁵² Υπάρχουν 11 000 τόποι του Natura 2000 εντός, ή εν μέρει εντός, πόλεων και αντιπροσωπεύουν το 15 % της συνολικής έκτασης του δικτύου Natura 2000.

⁵³ [Το σύμφωνο οικολογικών πόλεων.](#)

Στο πλαίσιο της φιλοδοξίας της Επιτροπής για μηδενική ρύπανση για ένα περιβάλλον χωρίς τοξικές ουσίες, θα προωθηθεί νέα ενωσιακή στρατηγική χημικών ουσιών της ΕΕ για τη βιωσιμότητα με ένα **σχέδιο δράσης μηδενικής ρύπανσης για τον ατμοσφαιρικό αέρα, τα ύδατα και το έδαφος**.

Η Επιτροπή θα προωθήσει επίσης τον στόχο της μηδενικής ρύπανσης από τις ροές αζώτου και φωσφόρου από τα λιπάσματα μέσω της μείωσης των απωλειών θρεπτικών ουσιών κατά τουλάχιστον 50 %, εξασφαλίζοντας παράλληλα ότι δεν θα υπάρξει υποβάθμιση της γονιμότητας του εδάφους. Αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα **τη μείωση της χρήσης λιπασμάτων κατά τουλάχιστον 20 %**. Αυτό θα επιτευχθεί με την πλήρη εφαρμογή και επιβολή της σχετικής περιβαλλοντικής και κλιματικής νομοθεσίας, προσδιορίζοντας με τα κράτη μέλη τις μειώσεις φορτίου θρεπτικών ουσιών που απαιτούνται για την επίτευξη των εν λόγω στόχων, εφαρμόζοντας ισορροπημένες πρακτικές λίπανσης και βιώσιμη διαχείριση των θρεπτικών ουσιών, και με την καλύτερη διαχείριση του αζώτου και του φωσφόρου καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής τους. Για τον σκοπό αυτό, η Επιτροπή θα συνεργαστεί με τα κράτη μέλη για την ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου σχεδίου δράσης για τη διαχείριση των θρεπτικών ουσιών το 2022. Η στρατηγική «Από το αγρόκτημα στο πιάτο» θα αντιμετωπίσει τη μείωση της χρήσης και του κινδύνου των φυτοφαρμάκων και θα στηρίξει την ευρύτερη εφαρμογή της ολοκληρωμένης διαχείρισης επιβλαβών οργανισμών⁵⁴. Στο πλαίσιο αυτό, **θα ενισχυθεί η αξιολόγηση του περιβαλλοντικού κινδύνου των φυτοφαρμάκων**. Η πίεση από τα πλαστικά αντιμετωπίζεται κυρίως μέσω της εφαρμογής της ευρωπαϊκής στρατηγικής για τις πλαστικές ύλες⁵⁵ και του νέου σχεδίου δράσης για την κυκλική οικονομία⁵⁶.

Η Επιτροπή θα αναπτύξει ένα **σύνολο δεικτών για την προοδευτική μείωση της ρύπανσης** και θα καθορίσει γραμμές βάσης για την παρακολούθηση της προόδου. Οι πιέσεις από τα θαλάσσια απορρίμματα και τον υποθαλάσσιο θόρυβο καλύπτονται από την οδηγία-πλαίσιο για τη θαλάσσια στρατηγική.

2.2.10. Αντιμετώπιση των χωροκατακτητικών ξένων ειδών

Τα χωροκατακτητικά ξένα είδη μπορούν να υπονομεύσουν σημαντικά τις προσπάθειες προστασίας και αποκατάστασης της φύσης. Εκτός από την πρόκληση σοβαρής ζημίας στη φύση και την οικονομία, πολλά χωροκατακτητικά ξένα είδη διευκολύνουν επίσης την έξαρση και τη διάδοση λοιμωδών νόσων που συνιστούν απειλή για τον άνθρωπο και την άγρια πανίδα⁵⁷. Ο ρυθμός ελευθέρωσης των χωροκατακτητικών ξένων ειδών έχει αυξηθεί τα τελευταία χρόνια. Από τα 1 872 είδη που θεωρούνται πλέον απειλούμενα στην Ευρώπη, 354 απειλούνται από χωροκατακτητικά ξένα είδη. Χωρίς αποτελεσματικά μέτρα ελέγχου, το ποσοστό εισβολής και οι κίνδυνοι που αυτή συνεπάγεται για τη φύση και την υγεία μας θα εξακολουθήσουν να αυξάνονται.

Πρέπει επίσης να ενισχυθεί η εφαρμογή του **κανονισμού της ΕΕ για τα χωροκατακτητικά ξένα είδη**⁵⁸, καθώς και άλλων σχετικών νομοθετικών πράξεων και διεθνών συμφωνιών. Στόχος θα πρέπει να είναι η ελαχιστοποίηση και, όπου είναι

⁵⁴ [Οδηγία για την ορθολογική χρήση των γεωργικών φαρμάκων](#) (2009/128/ΕΚ).

⁵⁵ [Ευρωπαϊκή στρατηγική για τις πλαστικές ύλες σε μια κυκλική οικονομία](#) [COM(2018) 28].

⁵⁶ [Νέο σχέδιο δράσης για την κυκλική οικονομία για μια πιο καθαρή και πιο ανταγωνιστική Ευρώπη](#) [COM(2020) 98].

⁵⁷ Βλ. για παράδειγμα: Hulme P. (2014). [Invasive species challenge the global response to emerging diseases](#), *Trends in parasitology* (2014) Vol. 30, Issue 6· Duscher et al. (2017).

⁵⁸ [Κανονισμός \(ΕΕ\) 1143/2014 για τα χωροκατακτητικά ξένα είδη](#).

δυνατόν, η εξάλειψη της εισαγωγής και της εγκατάστασης ξένων ειδών στο περιβάλλον της ΕΕ. Στόχος θα είναι η διαχείριση των εγκατεστημένων χωροκατακτητικών ξένων ειδών και η **μείωση του αριθμού των ειδών του κόκκινου καταλόγου που απειλούνται από τα χωροκατακτητικά ξένα είδη κατά 50 %**⁵⁹.

Σχέδιο αποκατάστασης της φύσης της ΕΕ: βασικές δεσμεύσεις έως το 2030

1. Πρόταση για νομικά δεσμευτικούς στόχους της ΕΕ για την αποκατάσταση της φύσης το 2021, με την επιφύλαξη εκτίμησης επιπτώσεων. Έως το 2030 αποκαθίστανται σημαντικές περιοχές υποβαθμισμένων και πλούσιων σε άνθρακα οικοσυστημάτων· οι οικοτόποι και τα είδη δεν παρουσιάζουν επιδείνωση των τάσεων και του καθεστώτος διατήρησης· και τουλάχιστον το 30 % επιτυγχάνουν ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης ή τουλάχιστον δείχνουν θετική τάση.
2. Η μείωση των επικονιαστών αντιστρέφεται.
3. Ο κίνδυνος και η χρήση χημικών φυτοφαρμάκων μειώνονται κατά 50 % και η χρήση πιο επικίνδυνων φυτοφαρμάκων μειώνεται κατά 50 %.
4. Τουλάχιστον το 10 % των γεωργικών εκτάσεων διαθέτουν χαρακτηριστικά τοπίου υψηλής ποικιλομορφίας.
5. Τουλάχιστον το 25 % των γεωργικών εκτάσεων τελούν υπό διαχείριση βιολογικής γεωργίας και η υιοθέτηση αγροοικολογικών πρακτικών αυξάνεται σημαντικά.
6. Τρία δισεκατομμύρια νέα δέντρα φυτεύονται στην ΕΕ, με πλήρη σεβασμό των οικολογικών αρχών.
7. Έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος όσον αφορά την αποκατάσταση των μολυσμένων εδαφών.
8. Αποκατάσταση τουλάχιστον 25 000 χλμ. ποταμών ελεύθερης ροής.
9. Υπάρχει μείωση κατά 50 % του αριθμού των ειδών του κόκκινου καταλόγου που απειλούνται από χωροκατακτητικά ξένα είδη.
10. Οι απώλειες θρεπτικών ουσιών από λιπάσματα μειώνονται κατά 50 %, με αποτέλεσμα τη μείωση της χρήσης λιπασμάτων κατά τουλάχιστον 20 %.
11. Οι πόλεις με πληθυσμό τουλάχιστον 20 000 κατοίκων διαθέτουν ένα φιλόδοξο σχέδιο οικολογικού προσανατολισμού των πόλεων.
12. Δεν χρησιμοποιούνται χημικά φυτοφάρμακα σε ευαίσθητες περιοχές, όπως οι αστικοί χώροι πρασίνου της ΕΕ.
13. Οι αρνητικές επιπτώσεις σε ευαίσθητα είδη και οικοτόπους, συμπεριλαμβανομένου του θαλάσσιου βυθού μέσω των δραστηριοτήτων αλιείας και εξόρυξης, μειώνονται σημαντικά για την επίτευξη καλής περιβαλλοντικής κατάστασης.
14. Τα παρεμπίπτοντα αλιεύματα των ειδών εξαλείφονται ή μειώνονται σε επίπεδο που επιτρέπει την ανάκτηση και διατήρηση των ειδών.

3. ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΗ ΤΗΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ

3.1. Νέο πλαίσιο διακυβέρνησης

Στην ΕΕ, δεν υπάρχει επί του παρόντος ολοκληρωμένο πλαίσιο διακυβέρνησης για την καθοδήγηση της εφαρμογής των δεσμεύσεων για τη βιοποικιλότητα που έχουν συμφωνηθεί σε εθνικό, ευρωπαϊκό ή διεθνές επίπεδο. Για την αντιμετώπιση του κενού, η Επιτροπή θα θέσει σε εφαρμογή **ένα νέο ευρωπαϊκό πλαίσιο διακυβέρνησης για τη βιοποικιλότητα**. Το πλαίσιο αυτό θα συμβάλει στη χαρτογράφηση των υποχρεώσεων

⁵⁹ [Red List of the International Union for the Conservation of Nature \(IUCN\)](#).

και των δεσμεύσεων και στη χάραξη χάρτη πορείας για την καθοδήγηση της εφαρμογής τους.

Στο νέο αυτό πλαίσιο, η Επιτροπή θα θέσει σε εφαρμογή μηχανισμό παρακολούθησης και επανεξέτασης. Αυτό θα περιλαμβάνει ένα **σαφές σύνολο συμφωνηθέντων δεικτών** και θα επιτρέπει την τακτική αξιολόγηση της προόδου και τη λήψη διορθωτικών μέτρων, εάν είναι απαραίτητο. Ο μηχανισμός αυτός θα τροφοδοτήσει την επισκόπηση της εφαρμογής της περιβαλλοντικής πολιτικής και θα συμβάλει στη διαδικασία του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.

Το νέο πλαίσιο διακυβέρνησης θα εξασφαλίσει τη συνυπευθυνότητα από όλους τους αρμόδιους φορείς για την εκπλήρωση των δεσμεύσεων της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα. Θα στηρίξει τη δημιουργία διοικητικής ικανότητας, τη διαφάνεια, τον διάλογο με τα ενδιαφερόμενα μέρη και τη συμμετοχική διακυβέρνηση σε διάφορα επίπεδα.

Η Επιτροπή θα αξιολογήσει την πρόοδο και την καταλληλότητα της προσέγγισης αυτής το 2023 και θα εξετάσει κατά πόσον απαιτείται νομικά δεσμευτική προσέγγιση για τη διακυβέρνηση.

3.2. Εντατικοποίηση της εφαρμογής και της επιβολής της ενωσιακής περιβαλλοντικής νομοθεσίας

Το σύνολο της περιβαλλοντικής νομοθεσίας στηρίζεται στην ορθή εφαρμογή και επιβολή της νομοθεσίας. Τα τελευταία 30 χρόνια η ΕΕ έχει θέσει σε εφαρμογή ένα στέρεο νομοθετικό πλαίσιο για την προστασία και την αποκατάσταση του φυσικού της κεφαλαίου. Ωστόσο, από πρόσφατες αξιολογήσεις προκύπτει ότι, αν και η νομοθεσία είναι κατάλληλη για τον σκοπό για τον οποίο προορίζεται, η επιτόπια εφαρμογή καθυστερεί⁶⁰. Αυτό έχει δραματικές συνέπειες για τη βιοποικιλότητα και συνεπάγεται σημαντικό οικονομικό κόστος⁶¹. **Ως εκ τούτου, η πλήρης εφαρμογή και επιβολή της περιβαλλοντικής νομοθεσίας της ΕΕ βρίσκονται στο επίκεντρο της παρούσας στρατηγικής**, για την οποία θα πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στην πολιτική στήριξη και στους χρηματοδοτικούς και ανθρώπινους πόρους.

Όσον αφορά τις οδηγίες για τα πτηνά και τους οικοτόπους, η επιβολή θα επικεντρωθεί στην **ολοκλήρωση του δικτύου Natura 2000**, στην αποτελεσματική διαχείριση όλων των τόπων, στις διατάξεις για την προστασία των ειδών και στα είδη και τους οικοτόπους που παρουσιάζουν φθίνουσες τάσεις. Η Επιτροπή θα μεριμνήσει επίσης ώστε η περιβαλλοντική νομοθεσία που έχει αντίκτυπο στη βιοποικιλότητα⁶² να εφαρμόζεται καλύτερα, να επιβάλλεται και —εφόσον χρειάζεται— να επανεξετάζεται και να αναθεωρείται.

Η Επιτροπή θα προσπαθήσει να **βελτιώσει τη διασφάλιση της συμμόρφωσης**, σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη και τα ευρωπαϊκά δίκτυα περιβαλλοντικών οργανισμών, επιθεωρητών, ελεγκτών, αστυνομίας, εισαγγελέων και δικαστών.

⁶⁰ Βλ. την [έκθεση του 2015 για την κατάσταση της φύσης στην ΕΕ](#) [COM (2015)219].

⁶¹ [Το κόστος της μη εφαρμογής εκτιμάται σε 50 δις. EUR ετησίως.](#)

⁶² Όπως οι οδηγίες για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων (2014/52/ΕΕ), για τη στρατηγική περιβαλλοντική εκτίμηση (2001/42/ΕΚ), για την περιβαλλοντική ευθύνη (2004/35/ΕΚ) και για το περιβαλλοντικό έγκλημα (2008/99/ΕΚ).

Επιπλέον, η Επιτροπή θα στηρίζει τον ρόλο της κοινωνίας των πολιτών ως φορέα ελέγχου της συμμόρφωσης και θα συνεργαστεί με τα κράτη μέλη για τη βελτίωση της πρόσβασης στη δικαιοσύνη στα εθνικά δικαστήρια σε θέματα περιβάλλοντος για ιδιώτες και ΜΚΟ. Θα διευρύνει επίσης τη νομιμοποίηση των ΜΚΟ, προτείνοντας **αναθεώρηση του κανονισμού Aarhus**⁶³.

3.3. Περαιτέρω ανάπτυξη μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης για το σύνολο της κοινωνίας

3.3.1. Επιχειρηματικότητα για τη βιοποικιλότητα

Στο πλαίσιο της εταιρικής σχέσης της παρούσας στρατηγικής, όλα τα τμήματα της οικονομίας και της κοινωνίας θα πρέπει να διαδραματίσουν τον ρόλο τους. Η βιομηχανία και οι επιχειρήσεις έχουν αντίκτυπο στη φύση, αλλά παράγουν επίσης τις σημαντικές καινοτομίες, τις εταιρικές σχέσεις και την εμπειρογνομosύνη που μπορούν να βοηθήσουν στην αντιμετώπιση της απώλειας της βιοποικιλότητας.

Προκειμένου να εξασφαλιστεί η πλήρης ενσωμάτωση των περιβαλλοντικών και κοινωνικών συμφερόντων στις επιχειρηματικές στρατηγικές, η Επιτροπή θα παρουσιάσει το 2021 μια νέα πρωτοβουλία για τη **βιώσιμη εταιρική διακυβέρνηση**. Η πρωτοβουλία αυτή, η οποία μπορεί να λάβει τη μορφή νομοθετικής πρότασης, θα αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα και το περιβαλλοντικό καθήκον της φροντίδας και της δέουσας επιμέλειας στις αλυσίδες οικονομικής αξίας, με αναλογικό τρόπο, σε συνάρτηση με τα διάφορα μεγέθη επιχειρήσεων⁶⁴. Αυτό θα συμβάλει στην εξασφάλιση της πλήρους ευθυγράμμισης των συμφερόντων των μετόχων και των ενδιαφερόμενων μερών με τους στόχους που καθορίζονται στην παρούσα στρατηγική. Επιπλέον, το 2020, η Επιτροπή δρομολόγησε επανεξέταση των υποχρεώσεων υποβολής εκθέσεων των επιχειρήσεων βάσει της **οδηγίας για την υποβολή εκθέσεων μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών**⁶⁵, με σκοπό τη βελτίωση της ποιότητας και του πεδίου εφαρμογής των μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών, συμπεριλαμβανομένων των περιβαλλοντικών πτυχών, όπως η βιοποικιλότητα.

Μέσω των υφιστάμενων πλατφορμών⁶⁶, η Επιτροπή θα συμβάλει στη δημιουργία ενός κινήματος **ευρωπαϊκής επιχειρηματικότητας για τη βιοποικιλότητα**, αντλώντας έμπνευση από πρόσφατες πρωτοβουλίες⁶⁷ και καθιστώντας το εν λόγω κίνημα αναπόσπαστο μέρος του ευρωπαϊκού συμφώνου για το κλίμα. Ιδιαίτερη προσοχή θα δοθεί σε μέτρα που αποσκοπούν στην παροχή κινήτρων και στην εξάλειψη των εμποδίων για την υιοθέτηση λύσεων που βασίζονται στη φύση, καθώς αυτά μπορούν να οδηγήσουν σε σημαντικές επιχειρηματικές ευκαιρίες και ευκαιρίες απασχόλησης σε διάφορους τομείς⁶⁸ και είναι το κλειδί για την καινοτομία για οικονομικές ή κοινωνικές ανάγκες που βασίζονται στη φύση.

⁶³ <https://ec.europa.eu/environment/aarhus/>.

⁶⁴ [Μελέτη σχετικά με τις απαιτήσεις δέουσας επιμέλειας μέσω της αλυσίδας εφοδιασμού - Τελική έκθεση.](#)

⁶⁵ [Οδηγία 2014/95/ΕΕ για την τροποποίηση της οδηγίας 2013/34/ΕΕ όσον αφορά τη δημοσιοποίηση μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών και πληροφοριών για την πολυμορφία από ορισμένες μεγάλες επιχειρήσεις.](#)

⁶⁶ Όπως π.χ. η [πλατφόρμα EU Business @ Biodiversity \(B@B\)](#).

⁶⁷ Βλ. για παράδειγμα [Business for Nature](#) ή [One Planet Business for Biodiversity](#).

⁶⁸ BenDor T. et al. (2015), [Estimating the Size and Impact of the Ecological Restoration Economy](#).

3.3.2. Επενδύσεις, τιμολόγηση και φορολογία

Η αντιμετώπιση της απώλειας της βιοποικιλότητας και η αποκατάσταση των οικοσυστημάτων θα απαιτήσουν σημαντικές δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Αυτό σημαίνει ότι θα αξιοποιηθούν πλήρως όλα τα σχετικά προγράμματα και τα χρηματοδοτικά μέσα της ΕΕ. Η Επιτροπή θα ενισχύσει το **πλαίσιο της για τη θωράκιση της βιοποικιλότητας**⁶⁹, μεταξύ άλλων χρησιμοποιώντας με τον κατάλληλο τρόπο τα κριτήρια που θεσπίζονται στο πλαίσιο της ταξινόμησης της ΕΕ, ώστε να διασφαλιστεί ότι η χρηματοδότηση της ΕΕ στηρίζει επενδύσεις φιλικές προς τη βιοποικιλότητα.

Για την κάλυψη των αναγκών της παρούσας στρατηγικής, συμπεριλαμβανομένων των επενδυτικών προτεραιοτήτων για το δίκτυο Natura 2000 και των πράσινων υποδομών, **θα πρέπει να διατεθούν τουλάχιστον 20 δισ. EUR ετησίως**⁷⁰ σε δαπάνες για τη φύση. Αυτό θα απαιτήσει κινητοποίηση της ιδιωτικής και της δημόσιας χρηματοδότησης σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο⁷¹, μεταξύ άλλων μέσω μιας σειράς διαφορετικών προγραμμάτων στον επόμενο μακροπρόθεσμο προϋπολογισμό της ΕΕ. Επιπλέον, δεδομένου ότι η αποκατάσταση της φύσης θα συμβάλει σημαντικά στην επίτευξη των στόχων για το κλίμα, σημαντικό ποσοστό του 25 % του προϋπολογισμού της ΕΕ που προορίζεται για τη δράση για το κλίμα θα επενδυθεί στη βιοποικιλότητα και σε λύσεις που βασίζονται στη φύση.

Στο πλαίσιο του InvestEU, θα συσταθεί ειδική πρωτοβουλία για το φυσικό κεφάλαιο και την κυκλική οικονομία, με στόχο την κινητοποίηση τουλάχιστον 10 δισ. EUR κατά τα επόμενα 10 έτη, με βάση μεικτή χρηματοδότηση από τον δημόσιο/ιδιωτικό τομέα. Η φύση και η βιοποικιλότητα αποτελούν επίσης προτεραιότητα του επενδυτικού σχεδίου για την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία. Προκειμένου να διευκολυνθεί η αποδέσμευση των απαιτούμενων επενδύσεων, η ΕΕ πρέπει να παράσχει μακροπρόθεσμη ασφάλεια στους επενδυτές και να συμβάλει στην ενσωμάτωση της βιωσιμότητας στο χρηματοπιστωτικό σύστημα. Η **ταξινόμηση της ΕΕ για τη βιώσιμη χρηματοδότηση** θα συμβάλει στην καθοδήγηση των επενδύσεων προς την πράσινη ανάκαμψη και την υλοποίηση λύσεων που βασίζονται στη φύση. Το 2021 η Επιτροπή θα εκδώσει κατ' εξουσιοδότηση πράξη στο πλαίσιο του κανονισμού περί ταξινόμησης⁷² για τη θέσπιση κοινής ταξινόμησης των οικονομικών δραστηριοτήτων που συμβάλλουν ουσιαστικά στην προστασία και την αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων. Αυτό θα υποστηριχθεί περαιτέρω από μια **ανανεωμένη στρατηγική για τη βιώσιμη χρηματοδότηση**, αργότερα φέτος, η οποία θα διασφαλίζει ότι το χρηματοπιστωτικό σύστημα συμβάλλει στον μετριασμό των υφιστάμενων και μελλοντικών κινδύνων για τη βιοποικιλότητα και θα αντικατοπτρίζει καλύτερα τον

⁶⁹ Βλ. [Κοινό πλαίσιο και έγγραφα καθοδήγησης για τη θωράκιση του προϋπολογισμού της ΕΕ ως προς τη βιοποικιλότητα](#).

⁷⁰ Η εκτίμηση κόστους βασίζεται στην [εκτίμηση επιπτώσεων του κανονισμού LIFE](#) για το 2018 [SWD (2018) 292], σε μια [μελέτη σχετικά με τις δαπάνες για την υλοποίηση του στόχου 2 της στρατηγικής της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2020](#) και στα στοιχεία που υποβλήθηκαν από 16 κράτη μέλη σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 1 της οδηγίας για τους οικοτόπους. Η Επιτροπή θα επικαιροποιήσει την εκτίμηση, ιδίως με βάση τα πλαίσια δράσης προτεραιότητας των κρατών μελών στο πλαίσιο της οδηγίας για τους οικοτόπους.

⁷¹ Συμπεριλαμβανομένης της κοινής γεωργικής πολιτικής, των ταμείων για την πολιτική συνοχής, του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη», του Ευρωπαϊκού Ταμείου Θάλασσας και Αλιείας, του προγράμματος LIFE και των ταμείων εξωτερικής δράσης.

⁷² Βλ. [την ταξινόμηση της ΕΕ για τις βιώσιμες δραστηριότητες](#).

τρόπο με τον οποίο η απώλεια της βιοποικιλότητας επηρεάζει την κερδοφορία των επιχειρήσεων και τις μακροπρόθεσμες προοπτικές⁷³.

Η Επιτροπή θα προωθήσει περαιτέρω φορολογικά συστήματα και τιμολόγηση, τα οποία θα αποτυπώνουν το πραγματικό κόστος, συμπεριλαμβανομένης της απώλειας της βιοποικιλότητας. Αυτή η πρωτοβουλία θα πρέπει να ενθαρρύνει αλλαγές στα εθνικά δημοσιονομικά συστήματα, για τη μετατόπιση της φορολογικής επιβάρυνσης από την εργασία στη ρύπανση, σε υποτιμολογημένους πόρους και άλλους περιβαλλοντικούς εξωτερικούς παράγοντες. Οι αρχές «ο χρήστης πληρώνει» και «ο ρυπαίνων πληρώνει» πρέπει να εφαρμόζονται για την πρόληψη και τη διόρθωση της υποβάθμισης του περιβάλλοντος.

Η αγοραστική δύναμη των δημόσιων αρχών αντιπροσωπεύει το 14 % του ΑΕΠ της ΕΕ και μπορεί να χρησιμεύσει ως ισχυρή κινητήρια δύναμη της ζήτησης για τα προϊόντα και τις υπηρεσίες εταιρειών που επενδύουν ή συμβάλλουν σε λύσεις που βασίζονται στη φύση. Προκειμένου να αξιοποιήσει το δυναμικό αυτό, η Επιτροπή, όταν προτείνει περαιτέρω νομοθεσία και καθοδήγηση σχετικά με τις **πράσινες δημόσιες συμβάσεις**, θα ενσωματώσει κριτήρια και παρακολούθηση για την προώθηση λύσεων που βασίζονται στη φύση.

3.3.3. Μέτρηση και ενσωμάτωση της αξίας της φύσης

Θέματα που άπτονται της βιοποικιλότητας πρέπει να ενσωματωθούν καλύτερα στις δημόσιες και επιχειρηματικές διαδικασίες λήψης αποφάσεων σε όλα τα επίπεδα. Αξιοποιώντας το υφιστάμενο έργο⁷⁴, η Επιτροπή θα αναπτύξει το 2021 μεθόδους, κριτήρια και πρότυπα για την περιγραφή των βασικών χαρακτηριστικών της βιοποικιλότητας, των υπηρεσιών, των αξιών και της βιώσιμης χρήσης της.

Σε αυτά θα περιλαμβάνονται η **μέτρηση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος προϊόντων και οργανισμών στο περιβάλλον**, μεταξύ άλλων μέσω προσεγγίσεων κύκλου ζωής και λογιστικής καταγραφής του φυσικού κεφαλαίου. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή θα στηρίξει τη θέσπιση διεθνούς πρωτοβουλίας λογιστικής καταγραφής του φυσικού κεφαλαίου.

3.3.4. Βελτίωση των γνώσεων, της εκπαίδευσης και των δεξιοτήτων

Η καταπολέμηση της απώλειας της βιοποικιλότητας πρέπει να στηρίζεται σε ορθά επιστημονικά στοιχεία. Οι επενδύσεις στην έρευνα, την καινοτομία και την ανταλλαγή γνώσεων θα είναι καίριας σημασίας για τη συγκέντρωση των βέλτιστων στοιχείων και την ανάπτυξη των βέλτιστων λύσεων που βασίζονται στη φύση. Η έρευνα και η καινοτομία μπορούν να δοκιμάσουν και να αναπτύξουν τον τρόπο με τον οποίο θα δοθεί προτεραιότητα στις «πράσινες» λύσεις έναντι των «γκρίζων» λύσεων, ενώ θα βοηθήσουν επίσης την Επιτροπή να στηρίξει επενδύσεις σε λύσεις που βασίζονται στη φύση, όπως σε παλιές βιομηχανικές περιοχές, περιοχές χαμηλού εισοδήματος ή περιοχές που έχουν πληγεί από φυσικές καταστροφές.

Το νέο θεματολόγιο δεξιοτήτων θα διαδραματίσει καίριο ρόλο στη μετάβαση σε μια πράσινη οικονομία και στην καταπολέμηση της απώλειας της βιοποικιλότητας, με

⁷³ [The Nature of Risk - A Framework for Understanding Nature-Related Risk to Business](#), WWF, 2019.

⁷⁴ [SWD\(2019\) 305](#).

έμφαση στην κατάρτιση και την επανεκπαίδευση του εργατικού δυναμικού σε ευρύ φάσμα τομέων.

Το μελλοντικό πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» θα περιλαμβάνει ένα **μακροπρόθεσμο στρατηγικό θεματολόγιο έρευνας για τη βιοποικιλότητα**, καθώς και μηχανισμό επιστημονικής πολιτικής για τις επιλογές που βασίζονται στην έρευνα για τη σταδιακή και σταθερή αύξηση της εφαρμογής των δεσμεύσεων για τη βιοποικιλότητα, με αυξημένη χρηματοδότηση. Οι εντολές του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη»⁷⁵ θα συμβάλουν σημαντικά στην κάλυψη των κενών γνώσης και στην εξεύρεση λύσεων για τη βελτίωση της υγείας των οικοσυστημάτων και της συμβολής τους στην ανθρώπινη υγεία.

Παράλληλα, η Επιτροπή θα προωθήσει και θα διευκολύνει τις εταιρικές σχέσεις, συμπεριλαμβανομένης μιας ειδικής εταιρικής σχέσης για τη βιοποικιλότητα, ώστε να υπάρξει σύνδεση μεταξύ επιστήμης, πολιτικής και πρακτικής και να υλοποιηθούν στην πράξη λύσεις που βασίζονται στη φύση. Επίσης, η Επιτροπή θα ιδρύσει το 2020 **νέο κέντρο γνώσης για τη βιοποικιλότητα**, σε στενή συνεργασία με τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Περιβάλλοντος. Το κέντρο: i) θα παρακολουθεί και θα αξιολογεί την πρόοδο της ΕΕ και των εταίρων της, μεταξύ άλλων σε σχέση με την εφαρμογή διεθνών πράξεων που σχετίζονται με τη βιοποικιλότητα· ii) θα ενισχύσει τη συνεργασία και τη σύμπραξη, μεταξύ άλλων, μεταξύ επιστημόνων του κλίματος και της βιοποικιλότητας· και iii) θα υποστηρίξει την ανάπτυξη πολιτικής. Επιπλέον, η Επιτροπή θα αυξήσει τη στήριξή της προς τη διακυβερνητική πλατφόρμα επιστημονικής πολιτικής για τη βιοποικιλότητα και τις οικοσυστημικές υπηρεσίες.

Προκειμένου να συμβάλει στην ενσωμάτωση της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων στο σχολείο, στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και στην επαγγελματική κατάρτιση, η Επιτροπή θα προτείνει το 2021 σύσταση του Συμβουλίου για την ενθάρρυνση της συνεργασίας στον τομέα της **εκπαίδευσης για την περιβαλλοντική βιωσιμότητα**. Με τον τρόπο αυτό θα παρασχεθεί καθοδήγηση στα σχολεία και τους εκπαιδευτικούς σχετικά με τον τρόπο συνεργασίας και ανταλλαγής εμπειριών μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά τη διδασκαλία της βιοποικιλότητας. Η Επιτροπή θα παρέχει επίσης υποστηρικτικό υλικό και θα διευκολύνει την ανταλλαγή ορθών πρακτικών στα δίκτυα της ΕΕ σχετικά με προγράμματα κατάρτισης εκπαιδευτικών.

4. Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΈΝΩΣΗ ΓΙΑ ΕΝΑ ΦΙΛΟΔΟΞΟ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΘΕΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΤΗ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑ

Η βιοποικιλότητα αποτελεί προτεραιότητα της εξωτερικής δράσης της ΕΕ και αναπόσπαστο μέρος των προσπάθειών για την επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών. Μέσω της «διπλωματίας στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας» της ΕΕ και των επικείμενων πράσινων συμμαχιών, θα ενσωματωθεί σε όλες τις διμερείς και πολυμερείς δεσμεύσεις⁷⁶. Η Επιτροπή θα συνεργαστεί στενά με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και τα κράτη μέλη, για να εξασφαλίσει υψηλό επίπεδο φιλοδοξίας της ΕΕ και να κινητοποιήσει όλες τις προσπάθειες για το καλό της παγκόσμιας βιοποικιλότητας.

⁷⁵ Εντολές για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, συμπεριλαμβανομένου του κοινωνικού μετασχηματισμού, τους υγιείς ωκεανούς, τις υγιείς θάλασσες και τα υγιή παράκτια και εσωτερικά ύδατα, τις κλιματικά ουδέτερες και έξυπνες πόλεις, και την υγεία του εδάφους και τα τρόφιμα.

⁷⁶ Οι πράσινες συμμαχίες επικεντρώνονται στη συνεργασία με εταίρους από την Αφρική και άλλους εταίρους για την εφαρμογή της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας.

4.1. Αύξηση του επιπέδου φιλοδοξίας και δέσμευσης παγκοσμίως

Η προστασία της βιοποικιλότητας αποτελεί παγκόσμια πρόκληση και η επόμενη δεκαετία θα είναι καθοριστική. Οι παγκόσμιες προσπάθειες στο πλαίσιο της σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τη βιοποικιλότητα είναι σε μεγάλο βαθμό ανεπαρκείς. Σε θέματα που άπτονται της φύσης δεν μπορούν να εφαρμόζονται ημίμετρα ή να υπάρχει έλλειμμα φιλοδοξίας.

Σε αυτό το πνεύμα, η ΕΕ είναι έτοιμη να ηγηθεί όλων των προσπαθειών —σε συνεργασία με ομονοούντες εταίρους σε έναν **συνασπισμό υψηλής φιλοδοξίας για τη βιοποικιλότητα**— ώστε να συμφωνηθεί ένα φιλόδοξο νέο παγκόσμιο πλαίσιο για την περίοδο μετά το 2020 κατά την επικείμενη 15η διάσκεψη των μερών της σύμβασης για τη βιολογική ποικιλότητα.

Με την παρούσα στρατηγική, η Επιτροπή προτείνει φιλόδοξες δεσμεύσεις τις οποίες μπορεί να καταθέσει η ΕΕ. Η ΕΕ θα πρέπει επίσης να στηρίζει τις κυβερνήσεις και τα ενδιαφερόμενα μέρη σε ολόκληρο τον κόσμο, ώστε να ενισχυθεί σημαντικά η φιλοδοξία και η δράση τους.

Η Επιτροπή προτείνει να διασφαλίσει η ΕΕ ότι το παγκόσμιο πλαίσιο για την περίοδο μετά το 2020 περιλαμβάνει τουλάχιστον τα ακόλουθα στοιχεία:

- πρωταρχικούς παγκόσμιους στόχους για τη βιοποικιλότητα για το 2050, σύμφωνα με το θεματολόγιο των Ηνωμένων Εθνών για τη βιώσιμη ανάπτυξη με ορίζοντα το 2030 και το όραμα της «διαβίωσης σε αρμονία με τη φύση». Η φιλοδοξία θα πρέπει να είναι ότι **έως το 2050 όλα τα οικοσυστήματα του πλανήτη αποκαθίστανται, είναι ανθεκτικά και προστατεύονται επαρκώς**. Ο κόσμος θα πρέπει να δεσμευτεί στην αρχή του «καθαρού κέρδους», προκειμένου να επιστρέφει στη φύση περισσότερα από όσα λαμβάνει. Ο κόσμος θα πρέπει να δεσμευτεί να μην προκαλεί τον αφανισμό ειδών, τουλάχιστον όταν αυτό θα μπορούσε να αποφευχθεί.
- φιλόδοξους **παγκόσμιους στόχους για το 2030, σύμφωνα με τις δεσμεύσεις της ΕΕ** στην παρούσα στρατηγική. Οι στόχοι αυτοί θα πρέπει να αντιμετωπίζουν με σαφήνεια τις αιτίες της απώλειας της βιοποικιλότητας, με συγκεκριμένο, μετρήσιμο, εφαρμόσιμο, συναφή και χρονικά δεσμευτικό τρόπο.
- πολύ **ισχυρότερη διαδικασία εφαρμογής, παρακολούθησης και επανεξέτασης**. Τα μέρη θα πρέπει να αναθεωρήσουν τις εθνικές στρατηγικές και τα σχέδια δράσης για τη βιοποικιλότητα έως το τέλος του 2021 ή τουλάχιστον να υποβάλουν εθνικές δεσμεύσεις για τους σημαντικότερους στόχους. Θα πρέπει να υπάρχει ένας **τακτικός κύκλος επανεξέτασης**, ώστε να εξετάζεται η πρόοδος όσον αφορά την επίτευξη των στόχων, με τη δυνατότητα σταδιακής και σταθερής αύξησης της δράσης, εάν χρειαστεί. Οι εν λόγω επανεξετάσεις θα πρέπει να βασίζονται σε μια ανεξάρτητη, βασισμένη σε επιστημονικά δεδομένα ανάλυση των ελλείψεων και διαδικασία διερεύνησης των προοπτικών, με κοινούς βασικούς δείκτες για όλα τα μέρη.
- **ένα ευνοϊκό πλαίσιο** για την εκπλήρωση της φιλοδοξίας σε διάφορους τομείς, όπως η χρηματοδότηση, η ικανότητα, η έρευνα, η καινοτομία και η τεχνολογία.

- **δίκαιη και ισότιμη κατανομή των οφελών** από τη χρήση γενετικών πόρων που συνδέονται με τη βιοποικιλότητα.
- **αρχή της ισότητας.** Αυτή περιλαμβάνει τον σεβασμό των δικαιωμάτων και την πλήρη και αποτελεσματική συμμετοχή των αυτόχθονων πληθυσμών και των τοπικών κοινοτήτων. Θα πρέπει να υπάρχει μια χωρίς αποκλεισμούς προσέγγιση με τη συμμετοχή όλων των ενδιαφερόμενων μερών, συμπεριλαμβανομένων των γυναικών, των νέων, της κοινωνίας των πολιτών, των τοπικών αρχών, του ιδιωτικού τομέα, της ακαδημαϊκής κοινότητας και των επιστημονικών ιδρυμάτων.

4.2. Χρήση της εξωτερικής δράσης για την προώθηση της φιλοδοξίας της ΕΕ

4.2.1. Διεθνής διακυβέρνηση των ωκεανών

Σύμφωνα με το θεματολόγιο για τη διεθνή διακυβέρνηση των ωκεανών⁷⁷, η ΕΕ θα στηρίξει τη σύναψη φιλόδοξης, νομικά δεσμευτικής συμφωνίας για τη **θαλάσσια βιοποικιλότητα περιοχών εκτός εθνικής δικαιοδοσίας (BBNJ)** έως το τέλος του 2020. Η συμφωνία πρέπει να καθορίζει σαφείς παγκόσμιες διαδικασίες για τον εντοπισμό, τον χαρακτηρισμό και την αποτελεσματική διαχείριση οικολογικά αντιπροσωπευτικών θαλάσσιων προστατευόμενων περιοχών στην ανοικτή θάλασσα και θα πρέπει να επικυρωθεί και να εφαρμοστεί το συντομότερο δυνατόν.

Η ΕΕ θα πρέπει επίσης να χρησιμοποιήσει όλη τη διπλωματική επιρροή και τις ικανότητές της προσέγγισης, για να συμβάλει στη διαμεσολάβηση συμφωνίας σχετικά με τον χαρακτηρισμό τριών τεράστιων **θαλάσσιων προστατευόμενων περιοχών στον Νότιο Ωκεανό**⁷⁸, δύο εκ των οποίων προτάθηκαν από κοινού από την ΕΕ στην Ανατολική Ανταρκτική και στη Θάλασσα του Weddell. Εάν επιτευχθεί η εν λόγω συμφωνία, θα αποτελέσει μία από τις σημαντικότερες πράξεις για την προστασία της φύσης στην ιστορία.

Θα συνεχιστούν οι εργασίες με τις χώρες-εταίρους και τις περιφερειακές οργανώσεις με σκοπό τη θέσπιση μέτρων για την προστασία και τη βιώσιμη χρήση ευαίσθητων θαλάσσιων οικοσυστημάτων και ειδών, μεταξύ άλλων σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας, με έμφαση στα κέντρα θαλάσσιας βιοποικιλότητας. Η ΕΕ θα πρέπει να εξακολουθήσει να στηρίζει τα μικρά αναπτυσσόμενα νησιωτικά κράτη και άλλες συναφείς χώρες-εταίρους να συμμετέχουν σε συνεδριάσεις περιφερειακών και παγκόσμιων οργανισμών και φορέων και να εφαρμόζουν τις σχετικές διεθνείς δεσμεύσεις και κανονισμούς.

Η ΕΕ θα εφαρμόσει **μηδενική ανοχή έναντι της παράνομης, αδήλωτης και ανεξέλεγκτης αλιείας** και θα καταπολεμήσει την υπεραλίευση, μεταξύ άλλων μέσω των διαπραγματεύσεων του ΠΟΕ για μια **παγκόσμια συμφωνία για την απαγόρευση των επιζήμιων επιδοτήσεων στον τομέα της αλιείας**.

Στις διεθνείς διαπραγματεύσεις, η ΕΕ θα πρέπει να υποστηρίζει ότι τα θαλάσσια ορυκτά στον διεθνή θαλάσσιο βυθό δεν μπορούν να αξιοποιηθούν πριν να ερευνηθούν επαρκώς

⁷⁷ [Διεθνής διακυβέρνηση των ωκεανών: ένα θεματολόγιο για το μέλλον των ωκεανών μας](#) [JOIN(2016) 49].

⁷⁸ Στο πλαίσιο της [Επιτροπής για τη Διατήρηση της Θαλάσσιας Πανίδας και Χλωρίδας της Ανταρκτικής](#).

οι επιπτώσεις της εξόρυξης σε βαθέα ύδατα στο θαλάσσιο περιβάλλον, στη βιοποικιλότητα και στις ανθρώπινες δραστηριότητες· πριν να γίνουν κατανοητοί οι κίνδυνοι· και πριν οι τεχνολογίες και οι επιχειρησιακές πρακτικές να είναι σε θέση να αποδείξουν ότι δεν βλάπτουν σοβαρά το περιβάλλον, σύμφωνα με την αρχή της προφύλαξης⁷⁹ και λαμβάνοντας υπόψη την έκκληση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου⁸⁰. Παράλληλα, η ΕΕ θα συνεχίσει να χρηματοδοτεί την έρευνα σχετικά με τις επιπτώσεις των δραστηριοτήτων εξόρυξης σε βαθέα ύδατα, και σχετικά με τις φιλικές προς το περιβάλλον τεχνολογίες. Η ΕΕ θα πρέπει επίσης να υποστηρίξει την ενίσχυση της διαφάνειας σε διεθνείς οργανισμούς, όπως η Διεθνής Αρχή για τον Θαλάσσιο Βυθό.

4.2.2. Εμπορική πολιτική

Η εμπορική πολιτική θα στηρίζει ενεργά την οικολογική μετάβαση και θα αποτελέσει μέρος της. Στο πνεύμα αυτό, η Επιτροπή θα εξασφαλίσει την πλήρη εφαρμογή και επιβολή των διατάξεων για τη βιοποικιλότητα σε όλες τις εμπορικές συμφωνίες, μεταξύ άλλων μέσω του επικεφαλής για την επιβολή των εμπορικών συμφωνιών της ΕΕ. Η Επιτροπή θα αξιολογήσει καλύτερα τον αντίκτυπο των εμπορικών συμφωνιών στη βιοποικιλότητα, με τη λήψη μέτρων παρακολούθησης για την ενίσχυση των διατάξεων υφιστάμενων και νέων συμφωνιών για τη βιοποικιλότητα, κατά περίπτωση. Η Επιτροπή θα υποβάλει επίσης το 2021 νομοθετική πρόταση και άλλα μέτρα για την αποφυγή ή την ελαχιστοποίηση της διάθεσης προϊόντων που συνδέονται με την απονίλωση ή την υποβάθμιση των δασών στην αγορά της ΕΕ⁸¹ και την προώθηση φιλικών προς τα δάση εισαγωγών και αλυσίδων αξίας. Η Επιτροπή θα λάβει ορισμένα μέτρα για την **πάταξη του παράνομου εμπορίου άγριων ειδών**. Το εμπόριο αυτό συμβάλλει στην εξάντληση ή την εξαφάνιση ολόκληρων ειδών, αποτελεί την τέταρτη πιο προσοδοφόρα μαύρη αγορά του πλανήτη και θεωρείται μία από τις αιτίες για την εμφάνιση ζωνοδόσων. Η διάλυσή του αποτελεί ανθρώπινο, οικονομικό και περιβαλλοντικό χρέος.

Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή θα αναθεωρήσει το σχέδιο δράσης της ΕΕ για την καταπολέμηση του παράνομου εμπορίου άγριων ειδών το 2021 και θα προτείνει την περαιτέρω **ενίσχυση των κανόνων για το εμπόριο ελεφαντοστού στην ΕΕ** αργότερα φέτος. Θα διερευνήσει την πιθανή αναθεώρηση της οδηγίας για το περιβαλλοντικό έγκλημα, μεταξύ άλλων εξετάζοντας τη διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής της και θεσπίζοντας ειδικές διατάξεις για τα είδη και τα επίπεδα των ποινικών κυρώσεων. Θα εξετάσει το ενδεχόμενο ενίσχυσης των ικανοτήτων συντονισμού και έρευνας της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF), προκειμένου να συνεργαστεί με τα κράτη μέλη και τις τρίτες χώρες για την πρόληψη του παράνομου εμπορίου και την είσοδο παράνομων προϊόντων στην ενιαία αγορά.

Η Επιτροπή θα συνεχίσει να συνεργάζεται με τις χώρες-εταίρους για την εξασφάλιση ομαλής και δίκαιης μετάβασης, με την κινητοποίηση ιδίως της βοήθειας για το εμπόριο, ώστε να εξασφαλιστεί ότι οι εταίροι αποκομίζουν τα οφέλη από το φιλικό προς τη βιοποικιλότητα εμπόριο.

⁷⁹ Σύμφωνα με το άρθρο 191 παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ, η πολιτική της Ένωσης στον τομέα του περιβάλλοντος αποβλέπει σε υψηλό επίπεδο προστασίας και βασίζεται στην αρχή της προφύλαξης.

⁸⁰ [Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με τη διεθνή διακυβέρνηση των ωκεανών](#) [2017/2055 (INI)].

⁸¹ Σύμφωνα με την ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο [Εντατικοποίηση της δράσης της ΕΕ για την προστασία και την αποκατάσταση των δασών του πλανήτη](#) [COM(2019) 352].

4.2.3. Διεθνής συνεργασία, πολιτική γειτονίας και κινητοποίηση πόρων

Η επίτευξη ενός φιλόδοξου παγκόσμιου πλαισίου για τη βιοποικιλότητα για την περίοδο μετά το 2020 θα απαιτήσει μεγαλύτερη συνεργασία με τους εταίρους, αυξημένη στήριξη και χρηματοδότηση και σταδιακή κατάργηση των επιδοτήσεων που είναι επιβλαβείς για τη βιοποικιλότητα. Κατά την τελευταία δεκαετία, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της τήρησαν συλλογικά τη δέσμευσή τους για **διπλασιασμό των χρηματοδοτικών ροών προς τις αναπτυσσόμενες χώρες για τη βιοποικιλότητα**⁸². Η ΕΕ είναι έτοιμη να συνεχίσει τη συνεργασία της με τους εταίρους της και να αυξήσει περαιτέρω τη στήριξή της για την περίοδο μετά το 2020. Αυτό θα αποτελέσει μέρος των εργασιών της για τη διατήρηση, την αποκατάσταση, τη βιώσιμη χρήση και την ενσωμάτωση της βιοποικιλότητας σε όλες τις πολιτικές ανάπτυξης και εταιρικής σχέσης. Επιπλέον, με την ενσωμάτωση της συνεκτικότητας της πολιτικής για τη βιώσιμη ανάπτυξη σε όλες τις πολιτικές της, η ΕΕ θα μειώσει την πίεση στη βιοποικιλότητα παγκοσμίως. Η ΕΕ θα πρέπει να προωθήσει βιώσιμες γεωργικές και αλιευτικές πρακτικές και δράσεις για την προστασία και την αποκατάσταση των δασών του πλανήτη σε όλο το φάσμα της διεθνούς της συνεργασίας. Ιδιαίτερη προσοχή θα δοθεί επίσης στη βιώσιμη διαχείριση των υδάτινων πόρων, την αποκατάσταση των υποβαθμισμένων εδαφών και την προστασία και αποκατάσταση βιοποικίλων περιοχών με υψηλές οικοσυστημικές υπηρεσίες και δυναμικό μετριασμού της κλιματικής αλλαγής. Η καλύτερη προστασία των φυσικών οικοσυστημάτων, σε συνδυασμό με τις προσπάθειες για τη μείωση του εμπορίου και της κατανάλωσης άγριων ειδών, θα συμβάλει επίσης στην πρόληψη και την ανάπτυξη ανθεκτικότητας σε πιθανές μελλοντικές ασθένειες και πανδημίες. Η ΕΕ θα ενισχύσει τη στήριξή της στις παγκόσμιες προσπάθειες για την εφαρμογή της **προσέγγισης «Μία υγεία»**⁸³, η οποία αναγνωρίζει την εγγενή σύνδεση μεταξύ της υγείας των ανθρώπων, της υγείας των ζώων και της υγιούς ανθεκτικής φύσης.

Η ΕΕ θα εντείνει τη στήριξη προς τις χώρες-εταίρους ανά τον κόσμο για την επίτευξη των νέων παγκόσμιων στόχων, την καταπολέμηση του περιβαλλοντικού εγκλήματος και την αντιμετώπιση των αιτιών της απώλειας της βιοποικιλότητας. Στην Αφρική, η ΕΕ θα δρομολογήσει την πρωτοβουλία **NaturAfrica** για την προστασία της άγριας ζωής και των βασικών οικοσυστημάτων, προσφέροντας παράλληλα ευκαιρίες σε πράσινους τομείς για τους τοπικούς πληθυσμούς. Παρόμοια έργα θα αναπτυχθούν και σε άλλες περιοχές. Η ΕΕ θα στηρίξει επίσης τις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων και τις χώρες της γειτονίας της ΕΕ στις προσπάθειές τους για την προστασία της βιοποικιλότητας.

Σε όλες τις εργασίες της, η ΕΕ θα ενισχύσει τους δεσμούς μεταξύ της **προστασίας της βιοποικιλότητας και των ανθρώπινων δικαιωμάτων**, του φύλου, της υγείας, της εκπαίδευσης, της ευαισθησίας στο θέμα των συγκρούσεων, της προσέγγισης με βάση τα δικαιώματα, της εγγείου ιδιοκτησίας και του ρόλου των αυτόχthonων πληθυσμών και των τοπικών κοινοτήτων.

Στο πλαίσιο των παγκόσμιων προσπαθειών της, η ΕΕ θα προωθήσει συνασπισμούς βιοποικιλότητας με εταίρους και την κοινωνία των πολιτών σε όλο τον κόσμο. Για παράδειγμα, τον Μάρτιο του 2020 η Επιτροπή δρομολόγησε τον **Παγκόσμιο Συνασπισμό Βιοποικιλότητας** για εθνικά πάρκα, ενυδρεία, βοτανικούς κήπους,

⁸² Συμπεριλαμβανομένης της διεθνούς χρηματοδότησης, όπου η βιοποικιλότητα αποτελεί τον κύριο στόχο, καθώς και όπου είναι σημαντικός δευτερεύων στόχος, σύμφωνα με την [απόφαση XI/4 της CBD COP11](#) και τις οικονομικές εκθέσεις της ΕΕ και των κρατών μελών που υποβλήθηκαν στη σύμβαση για τη βιολογική ποικιλότητα το 2015 και το 2018.

⁸³ <https://www.who.int/features/qa/one-health/en/>.

ζωολογικούς κήπους, μουσεία φυσικής ιστορίας και θετικών επιστημών, ώστε να συμβάλει στην ευαισθητοποίηση σχετικά με την ανάγκη προστασίας και καλλιέργειας της βιοποικιλότητας. Η Επιτροπή θα εξετάσει το ενδεχόμενο να δρομολογήσει ή να συμμετάσχει σε άλλους συνασπισμούς υψηλών φιλοδοξιών για την ανάπτυξη του πλαισίου για την περίοδο μετά το 2020.

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Η προστασία και η αποκατάσταση της βιοποικιλότητας είναι ο μόνος τρόπος για τη διατήρηση της ποιότητας και της συνέχειας της ανθρώπινης ζωής στη Γη. Οι δεσμεύσεις που προτείνονται στην παρούσα στρατηγική προλειαίνουν το έδαφος για φιλόδοξες και αναγκαίες αλλαγές —αλλαγές οι οποίες θα διασφαλίσουν την ευεξία και την οικονομική ευημερία των σημερινών και των μελλοντικών γενεών σε ένα υγιές περιβάλλον. Η υλοποίηση αυτών των δεσμεύσεων θα λαμβάνει υπόψη την ποικιλομορφία των προκλήσεων σε όλους τους τομείς, τις περιφέρειες και τα κράτη μέλη, θα αναγνωρίζει την ανάγκη διασφάλισης της κοινωνικής δικαιοσύνης, του αισθήματος δικαίου και της ένταξης, σύμφωνα με τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, θα απαιτεί δε αίσθημα ευθύνης και ισχυρές κοινές προσπάθειες από την ΕΕ, τα κράτη μέλη της, τα ενδιαφερόμενα μέρη και τους πολίτες.

Η Επιτροπή καλεί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο να εγκρίνουν την παρούσα στρατηγική πριν από τη 15η διάσκεψη των μερών της σύμβασης για τη βιολογική ποικιλότητα. Για να εξασφαλιστεί η πλήρης πολιτική κυριότητα της παρούσας στρατηγικής, η Επιτροπή θα προτείνει ένα μόνιμο σημείο προόδου στο Συμβούλιο και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Θα επανεξετάσει τη στρατηγική έως το 2024, για να αξιολογήσει την πρόοδο και κατά πόσον απαιτούνται περαιτέρω ενέργειες για την επίτευξη των στόχων της.